

«ҚазТрансГаз» АҚ

Жекелеген қаржылық есептілік

*2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін,
тәуелсіз аудитордың есебімен бірге*

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

«ҚазТрансГаз» АҚ-ның Акционеріне, Директорлар кеңесі мен басшылығына

Пікір

Біз «ҚазТрансГаз» АҚ-ның (бұдан әрі - «Ұйым») жекелеген қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік, әрі оған 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы жекелеген есеп, жиынтық кіріс туралы жекелеген есеп, көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін меншікті капиталдағы өзгерістер туралы жекелеген есеп және ақша қаражатының қозғалысы туралы жекелеген есеп, сондай-ақ есеп саясатының негізгі ережелеріне қысқаша шолуды қоса алғанда, қаржылық есептілікке жасалған ескертпелер жатады.

Біздің пікірімізше, қоса беріліп отырған жекелеген қаржылық есептілік барлық елеулі қатынастарда 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Ұйымның қаржылық жағдайын, сондай-ақ көрсетілген күнге аяқталған жыл ішіндегі ақша қаражатының қозғалысы мен қаржылық нәтижелерін Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (бұдан әрі - «ХҚЕС») сәйкес дұрыс бейнелейді.

Пікірді білдіру негізі

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына (бұдан әрі - «ХАС») сәйкес жүргіздік. Осы стандарттарға сәйкес біздің міндеттеріміз одан әрі біздің есебіміздің «Аудитордың жекелеген қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі» бөлігінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық этика стандарттары жөніндегі кеңес қабылдаған Кәсіпқой бухгалтерлер этикасының халықаралық кодексіне (бұдан әрі - «БХЭСК Кодексі») (халықаралық тәуелсіздік стандарттарын қоса алғанда) сәйкес Ұйымға қатысты біз тәуелсізбіз және біз БХЭСК Кодексіне сәйкес басқа да этикалық міндеттерді орындадық. Біз алынған аудиторлық дәлелдер өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылады деп пайымдаймыз.

Аудиттің шешуші мәселелері

Аудиттің шешуші мәселелері - біздің кәсіптік пайымдауымызға сай ағымдағы кезең үшін жекелеген қаржылық есептіліктің аудиті үшін барынша маңызды болып табылған мәселелер. Бұл мәселелер жекелеген қаржылық есептілік аудитіміздің контекстінде және осы есептілік туралы пікірімізді қалыптастыру кезінде қарастырылған және біз бұл мәселелер жөнінде бөлек пікірімізді білдірмейміз. Төменде көрсетілген мәселеге қатысты бұл мәселенің аудитіміздің барысында қалай қарастырылғанының сипаты осы контекстінде келтіріледі.

Біз есебіміздің «Аудитордың жекелеген қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған міндеттерді, оның ішінде осы мәселеге де қатысты міндеттерді орындадық. Тиісінше, аудитімізге жекелеген қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін бағалауымызға жауап ретінде әзірленген рәсімдерді орындау жатады. Аудиторлық процедураларымыздың, соның ішінде төменде көрсетілген мәселені қарастыру барысында орындалған процедуралардың нәтижелері қоса беріліп отырған жекелеген қаржылық есептілік туралы аудиторлық пікірімізді білдірудің негізі болады.

Аудиттің шешуші мәселесі

Тиісті шешуші мәселе ретінде аудитіміздің барысында қарастырылды

Өтелуге жататын ҚҚС

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Ұйымның газды ішкі нарықта артық өткізуінен пайда болған 156 миллиард теңге мөлшерінде өтелуге жататын ҚҚС-тың айтарлықтай балансы бар. Бұл активтің өтелімділігін бағалау газды ішкі нарықта өткізуге арналған реттелетін бағалардың келешек өсіміне қатысты елеулі пікірлер мен жорамалдарды қажет етеді, ол Ұйымға газды ішкі нарықта өткізуден түсетін пайданы түрлендіруге мүмкіндік береді, соның салдарынан төленуге жататын ҚҚС өтелуге жататын ҚҚС сомасына қарсы есепке алынады. Осы себептермен, бұл мәселе біздің аудитіміз үшін барынша маңыздылардың бірі болып табылады.

Біз өтелуге жататын ҚҚС сомасын есепке алу үшін ескіру мерзіміне қатысты Салық кодексі ережелерінің түсінігін алдық. Біз Басшылықтың газды ішкі нарықта өткізуге арналған тарифтерді өсіруге бағытталған шараларға қатысты жоспарларын және салдарынан газды ішкі нарықта өткізуден болған оң маржаның пайда болуын сараладық. Біз Ұйымның газды ішкі нарықта өткізуден болатын оң маржаны болжайтын газдың ішкі нарықтағы бағасын есептеу әдістемесін қайта қарауға қатысты Қазақстан Республикасының Үкіметімен болған хат алмасуды зерделедік. Біз Басшылық жоспарларының Бас компанияның Даму Стратегиясына сәйкестігін бағаладық.

Өтелуге жататын ҚҚС-пен байланысты ақпарат жекелеген қаржылық есептіліктің 2 және 9-ескертпелерінде ашылып көрсетіледі.

Ұйымның 2020 жылғы жылдық есебіне қосылған басқа да ақпарат

Басқа да ақпаратқа Ұйымның 2020 жылғы жылдық есебінде қамтылған ақпарат жатады, бірақ жекелеген қаржылық есептілік пен сол туралы біздің аудиторлық есебіміз жатпайды. Басқа да ақпарат үшін жауапкершілікті басшылық көтереді. Ұйымның 2020 жылғы Жылдық есебі, жорамалмен, бізге осы аудиторлық есеп күнінен кейін ұсынылады.

Жекелеген қаржылық есептілік туралы пікіріміз басқа ақпаратқа таралмайды және біз бұл ақпаратқа қатысты қандай да бір нысанда сенімділікті білдіретін тұжырымды ұсынбаймыз.

Жекелеген қаржылық есептілікке аудитті жүргізуімізге орай біздің міндетіміз жоғарыда аталған басқа ақпаратпен, ол бізге ұсынылған кезде танысу және бұл ретте басқа да ақпарат пен жекелеген қаржылық есептіліктің немесе аудит барысында ие болған біліміміз арасында елеулі сәйкессіздіктердің болуы және басқа да ақпарат өзге елеулі бұрмалануларды қамтымайтындығы мәселесін қарастыру болып табылады.

Басшылықтың және Директорлар кеңесінің жекелеген қаржылық есептілік үшін жауапкершілігі

Басшылық жекелеген қаржылық есептіліктің ХҚЕС-ке сәйкес жасалуы және шынайы ұсынылуы үшін әрі басшылық шынайы емес әрекеттердің немесе қатенің салдарынан маңызды бұрмалануы жоқ жекелеген қаржылық есептілікті дайындау үшін қажет деп санайтын ішкі бақылау жүйесі үшін жауапкершілік көтереді.

Жекелеген қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық Ұйымның өз қызметін үздіксіз жалғастыра алу қабілетін бағалау үшін, тиісті жағдайларда қызметтің үздіксіздігіне қатысты мәліметтердің ашылып көрсетілуі үшін және басшылық Ұйымды таратқысы келген, оның қызметін тоқтатқысы келген жағдайларды немесе оның мұндай әрекеттерге іс жүзіндегі баламасы болмай қалған жағдайларды қоспағанда, есептіліктің қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалдың негізінде жасалуы үшін жауапкершілік көтереді.

Директорлар кеңесі Ұйымның қаржылық есептілігінің дайындалу процесін қадағалау үшін жауапкершілік көтереді.

Аудитордың жекелеген қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз жекелеген қаржылық есептілік бүтіндей адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан және біздің пікірімізді қамтитын аудиторлық есепті шығаруда елеулі бұрмалануларды қамтымайды деген ақылға қонымды сенімдікке қол жеткізу болып табылады. Ақылға қонымды сенімділік сенімділіктің жоғары дәрежесін білдіреді, бірақ Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит елеулі бұрмалану бола қалғанда оны әрдайым анықтайтындығының кепілдігі болып табылады. Бұрмаланулар адал емес әрекеттердің немесе қателердің нәтижесі болуы мүмкін және егер олар жеке-жеке немесе жиынтығында осы жекелеген қаржылық есептіліктің негізінде қолданылатын пайдаланушылардың экономикалық шешімдеріне әсер етуі мүмкін деп негізделген күйде пайымдауға болса, елеулі болып есептеледі.

Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілетін аудиттің шеңберінде біз кәсіпқой пайымдауды қолданып, бүкіл аудиттің бойына кәсіптік скептицизмді сақтап қаламыз. Сонымен бірге, біз келесіні орындаймыз:

- ▶ адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан болған алдын ала қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін анықтап, бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық процедураларды жасаймыз; өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылатын аудиторлық дәлелдерді аламыз. Қателердің нәтижесінде елеулі бұрмаланудың анықталмауы тәуекеліне қарағанда, жоғарыдағы адал емес әрекеттердің нәтижесінде елеулі бұрмаланудың анықталмай қалу тәуекелі, өйткені адал емес әрекеттерге сөз байласу, алдау, қасақана жіберіп қою, ақпараттың дұрыс ұсынылмауы немесе ішкі бақылау жүйесін айнала жасалған амалдар кіруі мүмкін;
- ▶ Ұйымның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатында емес, жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық процедураларды әзірлеу мақсатында, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесін түсінеміз;
- ▶ қолданылатын есеп саясатының лайықты сипатын және басшылық есептеген бағалау мәндерінің және тиісті ақпараттың ашылып көрсетілу негізділігін бағалаймыз;

- ▶ басшылықтың қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалды қолдану заңдылығы туралы тұжырым жасаймыз және түскен аудиторлық дәлелдердің негізінде Ұйымның өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінде айтарлықтай күмән тұғыза алатын оқиғаларға немесе талаптарға орай елеулі белгісіздіктің бар екендігі туралы тұжырым жасаймыз. Егер де біз елеулі белгісіздіктің болуы туралы тұжырымға келетін болсақ, біз өзіміздің аудиторлық есебімізде жекелеген қаржылық есептілікте ақпараттың тиісінше ашылып көрсетілуіне назар аудартуымыз керек немесе егер ақпараттың осылайша ашылып көрсетілуі лайықты болып табылмаса, пікірімізді түрлендіру керек. Біздің тұжырымдар аудиторлық есебіміз жасалған күнге дейін түскен аудиторлық дәлелдерге негізделген. Дегенмен келешек оқиғалар немесе талаптар Ұйымның өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінен айырылып қалуына әкеп соқтыра алады;
- ▶ жекелеген қаржылық есептіліктің бүтіндей ұсынылуын, оның құрылымы мен мазмұнын бағалаймыз, оған қоса ақпаратты ашып көрсету, сондай-ақ жекелеген қаржылық есептіліктің оның негізінде болған операциялар мен оқиғаларды олардың шынайы ұсынылуын қамтамасыз ететіндей етіп ұсынылатындығын бағалаймыз.

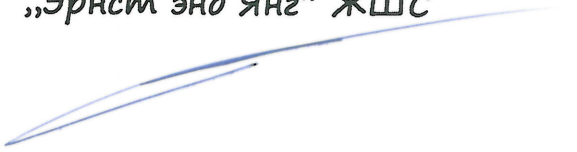
Біз Директорлар кеңесінің назарына, өзгесінен басқа, аудиттің жоспарланған көлемі мен мерзімдері туралы, сондай-ақ аудит нәтижелері бойынша елеулі ескертулер туралы, оның ішінде егер біз аудит процесінде ондайларды анықтасақ, ішкі бақылау жүйесінің едәуір кемшіліктері туралы ақпаратты жеткізе отырып, онымен ақпараттық өзара әрекеттесуді жүзеге асырамыз.

Сондай-ақ біз Директорлар кеңесіне тәуелсіздікке қатысты барлық тиісті этикалық талаптарды сақтағандығымыз туралы мәлімдеме жасадық және оны барлық өзара қарым-қатынастар мен аудитордың тәуелсіздігіне әсер етеді деп негізделген түрде есептеуге болатын басқа да мәселелер туралы, ал қажетті жағдайларда - қауіп-қатерлерді жою үшін жасалған іс-қимылдар немесе қолға алынған сақтық шаралары туралы хабардар еттік.

Біз Директорлар кеңесінің назарына жеткізген мәселелерден біз ағымдағы кезең үшін жекелеген қаржылық есептіліктің аудиті үшін барынша маңызды болған және тиісінше, аудиттің шешуші мәселелері болып табылатын мәселелерді айқындаймыз. Біз бұл мәселелерді аудиторлық есебімізде сипаттаймыз, тек бұл мәселелер туралы ақпаратты жария ету заңмен немесе нормативтік актімен тыйым салынған жағдайдан немесе қандай да бір мәселе туралы ақпарат біздің есебімізде хабарланбауы тиіс екендігі туралы тұжырымға келген сирек жағдайлардан басқа, өйткені мұндай ақпаратты хабарлаудың теріс салдары оның хабарлануынан қоғамдық маңызы бар пайдадан асады деп жорамал жасауға болады.

Соның нәтижелері бойынша тәуелсіз аудитордың осы аудиторлық есебі шығарылған, аудиттің жүргізілуіне жауапты партнер, - Пол Кон.

„Эрнст энд Янг“ ЖШС

Пол Кон
Аудит жөніндегі партнер

Альберт Асматулаев
Аудитор

Аудитордың 2017 жылғы 6 ақпандағы
№ МФ-0000461 біліктілік куәлігі

050060, Қазақстан Республикасы, Алматы қ.,
Әл-Фараби даңғылы, 77/7, «Есентай Тауэр» ғимараты

2021 жылғы 19 ақпан

Рустамжан Саттаров
«Эрнст энд Янг» ЖШС-тің
Бас директоры

Қазақстан Республикасы Қаржы
министрлігі 2005 жылғы 15 шілдеде
берген сериясы МФЮ-2 № 0000003
болатын Қазақстан Республикасының
аумағында аудиторлық қызметпен
айналысуға арналған мемлекеттік
лицензия

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ЖЕКЕЛЕГЕН ЕСЕП

<i>Мың теңгемен</i>	Ескерт.	31 желтоқсанға	
		2020 жылғы	2019 жыл
Активтер			
Айналымнан тыс активтер			
Негізгі құралдар	4	6.210.005	4.497.425
Барлау және бағалау бойынша активтер		2.184.762	2.160.762
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер		1.551.213	626.784
Материалдық емес активтер		903.218	1.424.670
Инвестициялық жылжымайтын мүлік		394.274	5.844.600
Еншілес ұйымдарға инвестициялар	5	634.065.766	422.917.525
Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар	6	88.832.799	88.832.799
Ұзақ мерзімді активтер үшін берілген аванстар	7	364.778	1.735.065
Байланысты тараптарға берілген қарыздар	8	173.500.084	153.713.982
Қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек		2.464.645	–
Өтелуге жататын ҚҚС	9	82.298.589	112.837.190
Басқа да айналымнан тыс қаржы активтері	10	8.559.158	10.971.512
Кейінге қалдырылған салық активтері	25	1.043.824	852.586
Банк салымдары		1.176.020	1.181.051
		1.003.549.135	807.595.951
Айналымдағы активтер			
Қорлар	12	32.558.007	49.702.362
Сауда және басқа да дебиторлық берешек	13	158.407.317	192.366.939
Берілген аванстар	7	9.617.760	19.373.855
Байланысты тараптарға берілген қарыздар	8	2.897.082	48.954.842
Қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек		4.639	–
Табыс салығынан басқа салықтар бойынша алдын ала төлем	9	60.637.976	10.029.090
Корпоративтік табыс салығы бойынша алдын ала төлем	25	12.036.027	10.686.516
Басқа да айналымдағы қаржы активтері	10	28.538	225.788
Басқа да айналымдағы активтер		46.995	39.949
Банк салымдары		4.999	5.502
Ақша қаражаты мен оның баламалары	11	118.270.490	7.365.995
		394.509.830	338.750.838
Активтердің жиыны		1.398.058.965	1.146.346.789

6-41 бет аралығындағы есеп саясаты мен ескертпелер осы жекелеген қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ЖЕКЕЛЕГЕН ЕСЕП (жалғасы)

Мың теңгемен	Ескерт.	31 желтоқсанға	
		2020 жылғы	2019 жыл
Капитал және міндеттемелер			
Капитал			
Жарғылық капитал	14	417.780.839	192.623.055
Қосымша төленген капитал	14	23.470.656	23.470.656
Бөлінбеген пайда	14	337.615.486	241.285.322
		778.866.981	457.379.033
Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	15	296.586.939	286.174.109
Пайыздық қарыздар	16	84.723.808	76.150.474
Байланысты тараптардан алынған қарыздар		–	10.549.245
Жалдау бойынша міндеттемелер		517.988	–
Қаржылық кепілдіктер шарттары бойынша міндеттемелер	17	6.600.210	9.442.402
Басқа да ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер		2.309.257	1.629.513
		390.738.202	383.945.743
Қысқа мерзімді міндеттемелер			
Сауда кредиторлық берешек	18	216.368.610	286.690.144
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	15	3.347.218	3.312.791
Пайыздық қарыздар	16	498.829	291.549
Байланысты тараптардан алынған қарыздар		–	183.047
Жалдау бойынша міндеттемелер		569.108	–
Қаржылық кепілдіктер шарттары бойынша міндеттемелер	17	4.561.686	5.464.064
Табыс салығынан басқа, төленуге жататын салықтар		335.938	280.464
Шарт бойынша міндеттемелер		2.197	3.796
Басқа да қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер		874.401	1.610.310
Басқа да қысқа мерзімді міндеттемелер		1.895.795	7.185.848
		228.453.782	305.022.013
Міндеттемелердің жиыны		619.191.984	688.967.756
Капитал мен міндеттемелер жиыны		1.398.058.965	1.146.346.789

Басқарма төрағасының экономика және қаржы жөніндегі орынбасары

Т.Ж. Жалұзақ

Бас бухгалтер

Б.Н. Мельдеханов

6-41 бет аралығындағы есеп саясаты мен ескертпелер осы жекелеген қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ЖЕКЕЛЕГЕН ЕСЕП

Мың теңгемен	Ескерт.	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	
		2020 жылғы	2019 жыл
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім	19	805.556.978	919.924.230
Сатудың өзіндік құны	20	(391.665.758)	(502.150.868)
Жалпы пайда		413.891.220	417.773.362
Жалпы және әкімшілік шығыстар	21	(12.645.446)	(23.154.890)
Өткізу шығыстары	22	(409.265.801)	(358.222.438)
Басқа да операциялық кірістер		31.455	189.584
Басқа да операциялық шығыстар		(556.810)	(4.913)
Операциялық (залал)/пайда		(8.545.382)	36.580.705
Дивидендтер бойынша кіріс	23	139.191.695	28.531.240
Қаржылық кіріс	24	20.307.523	17.910.874
Қаржылық шығындар	24	(22.412.752)	(22.202.028)
Теріс бағамдық айырма, нетто		(10.196.559)	(2.973.790)
Еншілес ұйымдарға салынған инвестициялардың құнсыздануынан болған зиян	5	(20.829.053)	(2.064.438)
Салық салынғанға дейінгі пайда		97.515.472	55.782.563
Табыс салығы бойынша шығыстар	25	(115.448)	(9.377.440)
Бір жылғы таза пайда		97.400.024	46.405.123
Бір жылғы басқа да жиынтық кіріс		—	—
Табыс салығын шегере отырып, бір жылғы жиынтық кірістің жиыны		97.400.024	46.405.123
Акцияға кіріс			
Бас компанияға келетін жылғы акцияға арналған базалық және бөлінген пайда	14	0,28	0,13

Басқарма төрағасының экономика және қаржы жөніндегі орынбасары

Ж. Жатұзақ

Бас бухгалтер

Б.И. Мельдеханов

6-41 бет аралығындағы есеп саясаты мен ескертпелер осы жекелеген қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ЖЕКЕЛЕГЕН ЕСЕП

Мың теңгемен	Ескерт.	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	
		2020 жылғы	2019 жыл
Операциялық қызметтен болған ақша ағындары			
Сатып алушылардан түсімдер		877.841.483	859.978.578
Салық органдарынан салықтардың қайтарылуы		28.971.706	20.668.920
Алынған пайыздар		10.854.694	8.332.506
Басқа да түсімдер		952.869	187.745
Өнім жеткізушілерге төлемдер		(925.526.105)	(864.104.521)
Төленген табыс салығы		(600.000)	(21.200.000)
Басқа да салықтар және бюджетке төлемдер		(7.316.017)	(11.500.867)
Төленген пайыздар	28	(16.314.232)	(19.304.041)
Жұмыскерлерге төлемдер		(2.224.949)	(2.178.601)
Басқа да төлемдер		(1.463.455)	(1.031.085)
Операциялық қызметте пайдаланылған таза ақша ағындары		(34.824.006)	(30.151.366)
Инвестициялық қызметтен болатын ақша ағындары			
Еншілес ұйымды өткізуден түскен түсімдер	1	16.954	–
Негізгі құралдарды сатудан түскен түсімдер		–	1.432.000
Айналымнан тыс қаржы активтерінен түсімдер	10	2.700.000	194.848
Банк салымдарын қайтару		335.125	751.546
Еншілес ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындардан алынған дивидендтер	23	139.191.695	28.531.240
Байланысты тарап өтеген қарыздар	8	48.132.457	25.500.000
Еншілес ұйымдардың жарғылық капиталын қайтару	5	163.468	4.000.000
Айналымнан тыс қаржы активтерін сатып алу		(927.702)	(3.391.870)
Банк салымдарын орналастыру		(293.500)	(565.040)
Негізгі құралдарды, материалдық емес активтер мен барлау және бағалау бойынша активтерді сатып алу		(1.874.855)	(4.527.016)
Байланысты тараптарға берілген қарыздар	8	(7.497.935)	–
Еншілес ұйымдарға инвестициялар	5	(3.254.083)	(82.399.719)
Алынған ақша қаражатын шегере отырып, еншілес ұйымды сатып алу	1, 5	(24.894)	–
Инвестициялық қызметтен болған/(пайдаланылған) таза ақша ағындары		176.666.730	(30.474.011)
Қаржылық қызметтен ақша ағындары			
Жай акцияларды шығарудан түскен түсімдер	14	1.000.151	–
Пайыздық қарыздар бойынша түсімдер	16, 28	84.621.155	–
Жалдау бойынша міндеттемелерді өтеу	28	(594.720)	(562.620)
Пайыздық қарыздарды және шығарылған борыштық бағалы қағаздарды өтеу	15, 16, 28	(102.770.800)	–
Байланысты тараптан алынған қарыздарды өтеу	28	(14.881.897)	(25.321.800)
Акционермен операциялар бойынша басқа да төлемдер	14	(1.069.860)	(5.700.000)
Қарызды ұйымдастыру үшін комиссия		(427.622)	–
Қаржылық қызметте пайдаланылған таза ақша ағындары		(34.123.593)	(31.584.420)
Ақша қаражаты мен оның баламалары бойынша таза бағамдық айырма		3.185.364	(1.528.250)
Ақша қаражаты мен оның баламаларындағы таза өзгеріс		110.904.495	(93.738.047)
Жыл басындағы ақша қаражаты мен оның баламалары		7.365.995	101.104.042
Жыл соңындағы ақша қаражаты мен оның баламалары	11	118.270.490	7.365.995

Басқарма төрағасының экономика және қаржы жөніндегі орынбасары *Жанұзақ*

Бас бухгалтер

6-41 бет аралығындағы есеп саясаты мен ескертпелер осы жекелеген қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ЖЕКЕЛЕГЕН ЕСЕП

<i>Мың теңгемен</i>	Жарғылық капитал	Қосымша төленген капитал	Бөлінбеген пайда	Жиыны
2018 жылғы 31 желтоқсанға	192.623.055	22.130.836	194.880.199	409.634.090
Бір жылғы таза пайда	–	–	46.405.123	46.405.123
Бір жылғы жиынтық кіріс жиыны	–	–	46.405.123	46.405.123
Акционермен басқа да операциялар (14-ескертпе)	–	1.339.820	–	1.339.820
2019 жылғы 31 желтоқсанға	192.623.055	23.470.656	241.285.322	457.379.033
Бір жылғы таза пайда	–	–	97.400.024	97.400.024
Бір жылғы жиынтық кіріс жиыны	–	–	97.400.024	97.400.024
Шығарылған жай акциялар (14-ескертпе)	225.157.784	–	–	225.157.784
Акционермен басқа да операциялар (14-ескертпе)	–	–	(1.069.860)	(1.069.860)
2020 жылғы 31 желтоқсанға	417.780.839	23.470.656	337.615.486	778.866.981

Басқарма төрағасының экономика және қаржы жөніндегі орынбасары

Т.Ж. Жанұзақ

Бас бухгалтер

Б.Н. Мельбеханов

6-41 бет аралығындағы есеп саясаты мен ескертпелер осы жекелеген қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

1. КОМПАНИЯ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ

«ҚазТрансГаз» АҚ («Компания» немесе «ҚТГ») Қазақстан Республикасы Үкіметінің (бұдан әрі – «Үкімет») 2000 жылғы 5 ақпандағы № 173 Қаулысының негізінде бекітілген және 2000 жылғы 13 наурыздағы жабық акционерлік қоғам күйінде тіркелген акционерлік қоғам болып табылады. 2004 жылғы 9 маусымда Компания Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес акционерлік қоғам болып қайта тіркелді. Компанияның бас кеңсесі Қазақстан Республикасы, Нұр-Сұлтан қаласы, Есіл ауданы, Әлихан Бөкейхан көшесі, 12-үй мекенжайы бойынша тіркелген.

«ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ (бұдан әрі – «ҚазМұнайГаз» немесе «ҚМГ») «ҚТГ»-ның жалғыз акционері болып табылады. «Самұрық-Қазына» Ұлттық Әл-ауқат Қоры» АҚ (бұдан әрі – «Самұрық-Қазына») арқылы Үкімет «ҚазМұнайГаз»-дың 90%-ы минус 1 (бір) акциясына иелік етеді және «ҚазМұнайГаз» бен «Самұрық-Қазына»-ның барлық еншілес ұйымдары Компанияның байланысты тараптары ретінде қарастырылады (26-ескертпе).

ҚР Үкіметінің 2012 жылғы 5 шілдедегі № 914 Қаулысына сәйкес «ҚТГ» газ және газбен қамсыздандыру саласында ұлттық оператор болып анықталды. Компанияның ұлттық оператор ретіндегі негізгі міндеті Қазақстанның тауар газындағы ішкі мұқтаждықтарын сенімді қамтамасыз ету болып табылады.

Компания қызметінің негізгі бағыттарына мыналар кіреді:

- Қазақстанда магистральдық құбырлардың газ көлік жүйелерін жалпы дамыту үшін инвестициялық қызметті басқару;
- Қазақстанда газ кеніштерін әзірлеу үшін инвестициялық қызметті басқару;
- газ өнеркәсібінде жобаларды зерттеу және әзірлеу бойынша кеңес беру қызметтерін көрсету;
- шетелдік және жергілікті нарықтарда газды өткізу;
- газ өнеркәсібін дамытудың мемлекеттік бағдарламасын әзірлеу және ендіру бағдарламасына қатысу.

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның келесі компанияларда иелік ету үлестері болды:

Атауы	Тіркелген жері	Негізгі қызметі	Қатысу үлесі	
			2020 жыл	2019 жыл
«Интергаз Орталық Азия» АҚ («ИОА»)	Қазақстан	Газды тасымалдау және сақтау, Қазақстанда газ құбырларына техникалық қызмет көрсету бойынша қызмет көрсету	100%	100%
«ҚазТрансГаз Аймақ» АҚ («ҚТГ Аймақ»)	Қазақстан	Газды жергілікті қуат өндірушілерге, заңды және жеке тұлғаларға өткізу	100%	100%
«ҚазТрансГаз Өнімдері» ЖШС («ҚТГ Өнімдері»)	Қазақстан	Тасымалдау бойынша қызметтер	100%	100%
«Аманкелді Газ» ЖШС («Аманкелді Газ»)	Қазақстан	Табиғи газды және газ конденсатын өндіру	100%	100%
«ҚМГ Кансу Оперейтинг» ЖШС («ҚМГ Кансу»)	Қазақстан	Табиғи газды және газ конденсатын барлау	100%	100%
«ҚазТрансГаз Бишкек» ЖШС	Қырғызстан	«Бухараның газды ауданы-Ташкент-Бишкек-Алматы» магистральдық газ құбырында жөндеу-қалпына келтіру жұмыстары және жаңғырту	100%	100%
«КТГ Финанс Б.В.» («КТГ Финанс»)	Нидерландтар	Қаржылық қызмет	100%	–
«ҚазМұнайГаз Сервис-NS» АҚ («КМГС-NS»)	Қазақстан	Гольф-клубты салу және(немесе) қызмет көрсету	100%	–
«Интергаз Финанс Б.В.» («Интергаз Финанс»)	Нидерландтар	Еурооблигацияларды шығару (борыштық қаражатты тарту)	–	100%
«Азиялық Газ құбыры» ЖШС («АГҚ»)	Қазақстан	Қазақстан – Қытай газ құбырын салу және пайдалану	50%	50%
«Бейнеу-Шымкент газ құбыры» ЖШС («БШГ»)	Қазақстан	Бейнеу-Бозой-Шымкент газ құбырын салу және пайдалану	50%	50%
«Отан Газ» ЖШС («ОГ»)	Қазақстан	Газды қайта өңдеу зауытын салу	50%	–

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**1. КОМПАНИЯ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ (жалғасы)**

2020 жылы Компания 24.894 мың теңгеге (баламасы 65.773 АҚШ доллары) «KMG EP RF Holding B.V.» акцияларының 100%-ын сатып алды (5-ескертпе). 2020 жылы «KMG EP RF Holding B.V.» компаниясы «КТГ Финанс Б.В.» болып атауын өзгертті.

2020 жылы Компания «ҚазМұнайГаз Сервис-NS» АҚ капиталындағы үлестің 100%-ын «ҚазМұнайГаз»-дан 16.750.283 мың теңге жалпы сомаға жай акциялардың шығарылуына айырбас ретінде алды (5, 14-ескертпелер).

2020 жылы Компания «Интергаз Финанс Б.В.» акцияларының 100%-ын 16.954 мың теңгеге сатты.

2020 жылғы 24 желтоқсанда Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігі мен Қытай Ұлттық Мұнай-газ Корпорациясының арасындағы Меморандумға сәйкес Компанияның 50% қатысуымен және «PetroChina Investment Holding B.V.» 50% қатысуымен «Отан Газ» ЖШС бірлескен кәсіпорны құрылды. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «ОГ» жарғылық капиталы нөл болды.

Қоса беріліп отырған жекелеген қаржылық есептілікті Компанияның Басқарма Төрағасының Экономика және қаржы жөніндегі орынбасары мен бас бухгалтері 2021 жылғы 19 ақпанда шығаруға бекітті.

Бұл жекелеген қаржылық есептілігі «ҚазТрансГаз» АҚ мен оның еншілес ұйымдарының шоғырландырылған қаржылық есептілігіне қосымша шығарылды. «КТГ» тобының шоғырландырылған қаржылық есептілігін Компанияның басқарма төрағасының экономика және қаржы жөніндегі орынбасары мен бас бухгалтері 2021 жылғы 19 ақпанда шығаруға бекітті.

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗДЕРІ

Қоса беріліп отырған жекелеген қаржылық есептілік Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары жөніндегі Кеңес («ХҚЕС жөніндегі Кеңес») жариялаған редакцияда Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына («ХҚЕС») сәйкес әзірленді.

Жекелеген қаржылық есептілік, есеп саясатында және осы жекелеген қаржылық есептіліктің ескертпелерінде көрсетілгендей әділ құны бойынша бағаланатын активтер мен міндеттемелерді қоспағанда, тарихи құны бойынша бағалау қағидатына сәйкес дайындалды.

Осы жекелеген қаржылық есептіліктегі барлық мәндер, арнайы аталған жағдайларды қоспағанда, мыңға дейін дөңгелектенген.

COVID-19 әсері және ағымдағы экономикалық жағдай осы жекелеген қаржылық есептілікті дайындау кезінде назарға алынды. Жекелеген қаржылық есептілік қызметтің үздіксіздігі жорамалының негізінде дайындалды. Бұл жорамалды бағалау үшін Компания осы жекелеген қаржылық есептілікті дайындау кезінде қызметтің үздіксіздігі қағидатын қолдануын жалғастырып отырғанына көз жеткізу үшін түрлі стресс-тесттердің негізінде өтімділік болжамын орындады.

Шетел валюталарын қайта есептеу*Функционалдық валюта және білдіру валютасы*

Жекелеген қаржылық есептілік Компанияның функционалдық валютасы болып табылатын қазақстандық теңгемен (теңге) көрсетілген.

Операциялар және шоттар сальдосы

Шетел валютасындағы операциялар бастапқыда функционалдық валютада операция тану көрсеткіштерін қанағаттандыратын күнге қолданылатын валютаның спот-бағамы бойынша есептейді. Шетел валютасында көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күнге қолданылатын валюталық спот-бағам бойынша функционалдық валютаға қайта есептеледі. Монетарлық баптарды есептеу немесе қайта есептеу бойынша туындайтын барлық айырмалар жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте көрсетіледі.

Тарихи құнның негізінде шетелдік валютада бағаланатын ақшалай емес баптар бастапқы мәмілелер жасалған күні қолданыста болған бағамдар бойынша қайта есептеледі. Ақшалай емес активтер мен міндеттемелер бастапқы құнды айқындау күніне қолданылатын бағам бойынша валютада бастапқы құны бойынша ескеріледі. Монетарлық емес баптарды қайта есептеу кезінде туындайтын кірістер мен шығыстар баптың әділ құны (яғни баптар бойынша бағамдық айырмалар, өзге де жиынтық кіріс немесе пайда немесе зиян құрамында танылған әділ құнның өзгерісінен болған кірістер немесе шығыстар да тиісінше өзге де жиынтық кіріс немесе пайда немесе зиян құрамында танылады) өзгерісі нәтижесінде болған кірістерді немесе шығыстарды тану қағидаттарына сәйкес есептеледі.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗДЕРІ (жалғасы)****Шетел валюталарын қайта есептеу (жалғасы)***Валюталарды айырбастау бағамдары*

Қазақстан Республикасында ресми айырбас бағамдары ретінде Қазақстан қор биржасында («ҚҚБ») белгіленген орташа алынған валюта бағамдары қолданылады.

2020 жылғы 31 желтоқсанға Қазақстан қор биржасының валюталық айырбас бағамы 1 АҚШ доллары үшін 420,91 теңгеге және 1 ресей рублі үшін 5,62 теңге болды. Бұл бағамдар 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша АҚШ доллары мен ресей рублімен көрсетілген ақшалай активтер мен міндеттемелерді қайта есептеу үшін пайдаланылды (2019 жылы: бағамы 382,59 теңгеге тең болған АҚШ долларында білдірілген).

Елеулі есепті пайымдаулар, бағалау мәндері және жорамалдар

Компанияның жекелеген қаржылық есептілігін дайындау оның басшылығынан есепті кезеңнің аяғында есептілікте ұсынылатын түсімдер, шығыстар сомасына, активтерге және міндеттемелерге, сондай-ақ шартты міндеттемелер мен активтер туралы ақпаратты ашуға әсер ететін бағалау мәндерін және болжауларды пайымдау мен анықтау енгізуді талап етеді. Алайда осы жол берулер мен бағалау мәндеріне қатысты белгісіздік болашақта осыған ұқсас жол берулер мен бағалаулар жасауға қатысты активтің немесе міндеттеменің баланстық құнына елеулі түзетулерді талап ететін нәтижелерге алып келуі мүмкін.

Компанияның есеп саясатын қолдану процесінде басшылық жекелеген қаржылық есептілікте мойындалған сомаларға едәуір ықпал ететін келесі пайымдауларды пайдаланды:

Салық салу

Салық тәуекелдерін бағалау кезінде басшылық салық ұстанымдарының салаларына қатысты міндеттемелердің пайда болу ықтималдылығын ескереді, әрі соларға қатысты Компания салық органдарының есептеулері бойынша апелляцияларды бермейтіндігі мәлім немесе мұндай апелляциялардың шешімі сәтті болады деп есептемейді. Мұндай анықтау елеулі пайымдауларды жасауды талап етеді және салық заңнамасы мен нормативтік құқықтық актілердегі өзгерістер, салық талқылауларынан өзі күтетін шешімдер бойынша күтілетін нәтижелерді және сәйкестікті тексеруге салық органдары жүзеге асыратын нәтижені анықтау нәтижесінде өзгеруі мүмкін. Салық тәуекелдері жөнінде барынша толығырақ ақпарат *27-ескертілмеде* келтірілген.

Өтелуге жататын ҚҚС бойынша резерв

Компания, кем дегенде, жыл сайынғы негізде, өтелуге жататын ҚҚС сомасы күмәнді болып табылатындығының талдауын жүргізеді. Өтелуге жататын ҚҚС күмәнді сомасы бойынша резерв басшылықтың салық салынуға жататын ҚҚС-тың келешек айналымдарына және ҚҚС-ты ақша қаражатымен қайтаруға қатысты үміттеріне негізделген. Компания бұдан әрі ҚҚС-тың қайтарылуына немесе есепке алынуына өз құқығын қорғай алатындығын анықтау үшін басшылықтың елеулі пайымдаулары қажет. Барынша толық ақпарат *9-ескертілмеде* келтірілген.

Кейінге қалдырылған салық активтері

Кейінге қалдырылған салық активтері салық салынатын уақытша айырмалар мен осындай шығыстардың коммерциялық сипатының негізделетіндігі мүмкіндігі бар дәрежеде барлық есептен шығарылатын уақытша айырмалар бойынша, сондай-ақ салықтық жоспарлау стратегиясының сәтті қолданылуы танылады. Барынша толық ақпарат *25-ескертілмеде* келтірілген.

Қаржы құралдарының әділ құны

Қаржы активтерінің және қаржы міндеттемелерінің әділ құны осы активті нарықтар негізінде анықталмайтын жағдайларда, ол дисконтталған ақша ағындарының моделін қоса алғанда, бағалау әдістерін пайдалана отырып, анықталады.

Мүмкіндігіне қарай осы модельдер үшін бастапқы деректер ретінде алайда, бұл іс жүзінде жүзеге асыру мүмкін болмаған жағдайларда, бақылаушы нарықтардан түсетін ақпарат пайдаланылады, әділ құнды белгілеу үшін пікірдің белгілі бір үлесі талап етіледі. Пайымдаулар өтімділік тәуекелін, несиелік тәуекелді және өзгермелілікті қамтиды. Бағалау мен пайымдаулардағы өзгерістер қаржы құралдарының әділ құнына ықпал ете алады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗДЕРІ (жалғасы)****Маңызды есепті пайымдаулар, бағалау мәндері және жорамалдар (жалғасы)***Күтілетін несиелік зиян резерві*

Басшылық клиенттердің талап етілетін төлемдерді жасай алу қабілеттеріне негізделген үміттердің нәтижесінде күтілетін несиелік зиян резервін қолдайды. Компания қарыз алушылар мен жалпы экономикалық талаптарға тән болатын болжамды факторларды ескере отырып түзетілген несиелік зиянның пайда болуының өткен тәжірибесіне сүйене отырып бағалау резервтерінің матрицасын пайдаланды.

Еншілес ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестициялардың құнсыздануы

Компания әрбір есепті күнге еншілес ұйымдарға инвестициялар құнсыздануының объективті куәліктерінің болуын бағалайды. Егер мұндай дәлелдер бар болып шықса, Компания дербес негізде бағаланатын инвестицияларға қатысты инвестициялардың өтелетін құнын есептейді. Инвестициялардың өтелетін құны екі өлшемнің ең үлкенін: сату шығындарын шегере отырып инвестициялардың әділ құнын және мен пайдалану құндылығын білдіреді. Егер инвестициялардың құны оның өтелетін құнынан асатын болса, инвестициялар құнсызданған болып есептеледі, ал инвестициялардың құны өтелетін сомаға дейін есептен шығарылады. Пайдалану құндылығы мұндай инвестицияларға қолданылатын тәуекелдерді ескере отырып түзетілген, ағымдағы нарықтық пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып есептелген, болжамды келешек ақша ағымдарының дисконтталған құнын білдіреді. Сату шығындарын шегере отырып әділ құнды есептеу кезінде Компания тиісті бағалау моделін пайдаланады. Мұндай есептеулер ұқсас инвестициялардың баға белгілеулерімен немесе әділ құнның басқа да қол жетімді көрсеткіштерімен расталады. Барынша толық ақпарат 5 және 6-ескертпелерде көрсетілген.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ**Жаңа стандарттар, түсіндірмелер және қолданыстағы стандарттар мен түсіндірмелерге түзетулер**

Компания 2020 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енетін белгілі бір стандарттар мен түзетулерді алғаш рет қолданды, бірақ олар Компанияның жекелеген қаржылық есептілігіне әсерін тигізбейді. Компания шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген қандай да бір басқа стандарттарды, түсіндірмелерді немесе түзетулерді мерзімінен бұрын қолданған жоқ. Жаңа және қайта қаралған стандарттар мен түсіндірмелердің тізімі төменде көрсетілген:

- «*Бизнесті айқындау*» атауымен «*Бизнесті біріктіру*» 3 ХҚЕС-ке түзетулер;
- «*Қаржы құралдары: ашып көрсетулер*» 7 ХҚЕС-ке және «*Қаржы құралдары: базалық пайыздық мөлшерлеме реформасы*» 9 ХҚЕС-ке түзетулер;
- «*Қаржылық есептілікті ұсыну*» 1 ХБЕС-ке және «*Маңыздылықты айқындау*» атауымен «*Есеп саясаты, бухгалтерлік бағалаудағы өзгерістер және қателер*» 8 ХБЕС-ке түзетулер;
- «*Қаржылық есептіліктің концептуалдық негіздері*» қайта қаралған нұсқа.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттар**

Төменде Компанияның жекелеген қаржылық есептілігін шығару күніне шығарылған, бірақ күшіне енбеген жаңа және қайта қаралған стандарттар мен түсіндірмелер келтіріледі. Компания бұл жаңа және қайта қаралған стандарттар мен түсіндірмелерді, егер қолданылатын болса, олардың күшіне ену күнінен бастап қолдануға ниет білдіріп отыр.

- 17 ХҚЕС «Сақтандыру шарттары»;
- «Міндеттемелерді қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді етіп жіктеу» атауымен «Қаржылық есептілікті ұсыну» 1 ХБЕС-ке түзетулер;
- «Бизнесі біріктіру: концептуалдық негіздерге сілтемелер» 3 ХҚЕС-ке түзетулер;
- «Негізгі құралдар: мақсатына лайық пайдаланғанға дейінгі түсімдер» 16 ХБЕС-ке түзетулер;
- «Бағалау міндеттемелері, шартты міндеттемелер және шартты активтер: ауыртпалық түсіретін шарттар – шартты орындау шығындары» 37 ХБЕС-ке түзетулер;
- «Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарын алғаш рет қолдану» 1 ХҚЕС – Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарын алғаш рет қолданатын еншілес ұйым;
- «Қаржы құралдары» 9 ХҚЕС – қаржылық міндеттемелердің мойындалуы тоқтаған жағдайда «10% тестісін» жүргізу кезіндегі комиссиялық сыйақы;
- «Ауыл шаруашылығы» 41 ХБЕС – әділ құнды бағалау кезіндегі салық салу.

Компания бұл стандарттардың жекелеген қаржылық есептілікке елеулі әсерін күтпейді.

COVID-19

2020 жылғы 11 наурызда Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы COVID-19 жаңа типті коронавирустың пандемиясы туралы ресми түрде жариялады. Қазақстан Республикасы Президентінің «Қазақстан Республикасында Төтенше жағдайды енгізу туралы» 2020 жылғы 15 наурыздағы № 285 Жарлығына сай қауіпсіздікті қамтамасыз ету мақсатында 2020 жылғы 16 наурыздан бастап 2020 жылғы 15 сәуірге дейінгі кезеңге төтенше жағдай енгізілді, ал содан кейін 2020 жылғы 11 мамырға дейін ұзартылды. Қазақстанның ірі қалаларында, оның ішінде Алматы мен Нұр-Сұлтанда карантин режимі енгізілді. Сондай-ақ жоғарыда аталған екі қаладағы көптеген кәсіпорындардың қызметі тоқтата тұрылды. COVID-19 пандемиясы барлық әлемдік экономикаға қатты теріс әсерін тигізіп, бүкіл әлемге тарап кетті.

2020 жылдың ішінде қор, валюта және тауар нарықтарында айтарлықтай құбылмалылық, теңгенің негізгі әлемдік валюталарға қатысты бағамының төмендеуі байқалады.

Басшылық жоғарыда аталған оқиғалардың әлеуетті салдарын қадағалауын жалғастырып, бизнес үшін теріс салдарды алдын алу үшін барлық қажетті шараларды қолға алады.

Активтер мен міндеттемелерді ағымдағы және ұзақ мерзімді етіп жіктеу

Қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте Компания активтер мен міндеттемелерді олардың қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді етіп жіктелуінің негізінде ұсынады. Актив қысқа мерзімді болып табылады, егер:

- оны сату болжанса немесе ол әдеттегі операциялық циклдің шеңберінде сатуға және тұтынуға арналса;
- ол негізінен сауда жасау мақсаттары үшін арналса;
- оны есепті кезеңнен кейін 12 (он екі) айдың ішінде өткізу болжанса; немесе
- есепті кезеңнен кейін кем дегенде 12 (он екі) айдың ішінде міндеттемелерді өтеу үшін пайдалануға немесе айырбастауға шектеулер болған жағдайларды қоспағанда, ол ақша қаражатын немесе олардың баламаларын білдіреді.

Барлық басқа активтер ұзақ мерзімді ретінде жіктеледі.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Активтер мен міндеттемелерді ағымдағы және ұзақ мерзімді етіп жіктеу (жалғасы)**

Міндеттеме қысқа мерзімді болып табылады, егер:

- оны операциялық циклдің шеңберінде өтеу болжанса;
- ол негізінен сауда жасау мақсаттары үшін ұсталса;
- ол есепті кезең аяқталғаннан кейін 12 (он екі) айдың ішінде өтелуге тиіс болса; немесе
- есепті кезең аяқталғаннан кейін кем дегенде 12 (он екі) айдың ішінде міндеттемелердің өтелу мерзімін ұзартуға сөзсіз құқығы болмаса.

Компания барлық басқа міндеттемелерді ұзақ мерзімділер ретінде жіктейді.

Кейінгі қалдырылған салық активтері мен міндеттемелер айналымнан тыс/ұзақ мерзімді активтер мен міндеттемелер ретінде жіктеледі.

Әділ құнды бағалау

Активтің сатылғаны үшін түскен немесе бағалау күніне нарық қатысушыларының арасындағы әдеттегі операцияның шеңберінде міндеттемелердің берілгені үшін төленген баға әділ құн болып табылады. Әділ құнды бағалау активті сату немесе міндеттемені беру бойынша операция:

- не бұл актив немесе міндеттеме үшін негізгі нарықта;
- не бұл актив немесе міндеттеме үшін барынша қолайлы нарықта негізгі нарықтың жоқтығы шартында болатындығын болжайды.

Компания негізгі немесе барынша қолайлы нарыққа қол жеткізе алуы тиіс.

Активтің немесе міндеттеменің әділ құны нарық қатысушылары активтің немесе міндеттеменің бағасын анықтау кезінде пайдаланатын жорамалдарды қолдана отырып бағаланады, бұл ретте нарық қатысушылары өздерінің ең үздік мүдделерінде әрекет етеді деп болжануда. Қаржылық емес активтің әділ құнын бағалау нарық қатысушысының активті барынша жақсы және барынша тиімді тәсілмен пайдаланудан немесе оны мұндай активті барынша жақсы және барынша тиімді тәсілмен пайдаланатын басқа нарық қатысушысына сатудан болатын экономикалық пайданы жасау мүмкіндігін ескереді.

Компания мұндай бағалау әдістерін пайдаланады, әрі олар қалыптасқан жағдайларда қолайлы болып табылады және солар үшін әділ құнды бағалау үшін жеткілікті болып табылады, бұл ретте орынды қадағаланатын бастапқы деректерді пайдалана отырып, қадағаланбайтын бастапқы деректерді мейлінше аз пайдаланады.

Әділ құны бағаланатын немесе қаржылық есептілікте ашылып көрсетілетін барлық активтер мен міндеттемелер төменде сипатталған әділ құн көздерінің иерархиясы шеңберінде жалпы әділ құнды бағалау үшін елеулі болып табылатын ең төмен деңгейдегі бастапқы деректердің негізінде жіктеледі:

- 1-деңгей – ұқсас активтер немесе міндеттемелер бойынша (қандай да бір түзетулерсіз) белсенді нарықта нарықтық баға белгілеулері.
- 2-деңгей – әділ құнды бағалау үшін маңызды болатын иерархияның ең төменгі деңгейіне жататын бастапқы деректер нарықта тікелей немесе жанама байқалатын болып табылатын бағалау үлгілері.
- 3-деңгей – Иерархияның ең төмен деңгейіне жататын бастапқы деректердің әділ құны бойынша бағалау үшін елеулі болатын бағалау модельдері нарықта қадағаланбайтын болып табылады.

Әділ құн туралы ақпаратты ашып көрсету мақсатында Компания активтер мен міндеттемелерді олардың сипатының, оларға тән сипаттамалар мен тәуекелдердің, сондай-ақ жоғарыда көрсетілгендей әділ құн көздерінің иерархиясында қолданылатын деңгейдің негізінде жіктейді.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Негізгі құралдар**

Негізгі құралдар өзіндік құны бойынша бухгалтерлік есепте жиналған тозу мен құнсыздану бойынша жиналған шығындарды шегере отырып есептеледі. Негізгі құралдардың бастапқы құнына сатып алу құны, оның ішінде импорт алымдары және өтелмейтін салықтар, егер мойындау шарттарын қанағаттандыратын болса, ұзақ мерзімді активтердің құрылысына тікелей жататын қарыздар бойынша шығындар, құрал-жабдықтың бөліктерін ауыстыру құны, сондай-ақ активті жұмыс күйіне келтіруге және оны мақсатты пайдалану орнына жеткізуге байланысты кез келген тікелей шығындар кіреді.

Күтілетін келешек экономикалық пайданың бастапқыда бағаланған көрсеткіштерінен артық (пайдалы қызмет ету мерзімінің, қуаттылықтың және т.б. ұлғаюы) ұлғаюына әкеліп соқтыратын шығындар негізгі құралдардың қосымша құны ретінде капиталдандырылады. Белгілі бір уақыт аралығында негізгі құралдардың едәуір құрамдастарын ауыстыру қажет болғанда, Компания осы сияқты құрамдастарды оларға тән болатын дербес пайдалы қызмет ету мерзімдерімен жекелеген активтер ретінде мойындайды және оларды лайықты түрде амортизациялайды. Сол сияқты, елеулі техникалық шолып тексеруді жүргізген кезде сонымен байланысты шығындар, егер мойындаудың критерийлері орындалса, құрал-жабдықты ауыстыру ретінде негізгі құралдардың баланстық құнында мойындалады. Жөндеуге және техникалық қызмет көрсетуге жұмсалатын барлық басқа шығындар олар болған сәтте пайда немесе залал құрамында мойындалады.

Негізгі құралдардың тозуы төменде көрсетілгендей пайдалы қызмет етудің есепті мерзімінің ішінде тікжелілік әдістің негізінде есептеледі:

	Жылдар саны
Ғимараттар мен құрылыстар	20-50
Машиналар мен құрал-жабдықтар	3-30
Көлік құралдары	5-20
Басқасы	3-20

Жерге арналған амортизация есептелмейді.

Бұрын мойындалған негізгі құралдарды немесе олардың едәуір құрамдасын мойындауын тоқтату олардың шығуы кезінде немесе егер келешекте осы активті пайдаланудан немесе шығуынан экономикалық пайданы алу күтілмеген жағдайда болады. Активті тануды доғару нәтижесінде туындайтын кіріс немесе шығыс (активтің шығуынан және теңгерімдік құнынан болатын таза түсімдер арасындағы айырмашылық ретінде есептелген) активті тану доғарылған есепті жыл үшін жиынтық зиян туралы жекелеген есепке кіргізіледі.

Активтердің қалдық құны, пайдалану мерзімі және тозуын есептеу әдістері әрбір қаржы жылында қайта қаралып отырады және қажет болған кезде келесі кезеңдерде түзетіліп отырады.

Аяқталмаған құрылыс өзіндік құны бойынша ескерілген негізгі құралдардың аяқталмаған құрылысын білдіреді. Аяқталмаған құрылысқа құрылыстың, құрал-жабдықтың құны және басқа да тікелей шығындар кіреді. Аяқталмаған құрылыстың амортизациясы мұндай активтердің құрылысы аяқталғанда және олар пайдалануға берілген уақытта басталады.

Еншілес ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар

Еншілес ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар тарихи құны бойынша жекелеген қаржылық есептілікте көрсетіледі.

Еншілес ұйымдар – Компания бақылайтын, әдетте, 50% артық дауыс беру құқығымен акцияларға иелік етуді білдіретін, барлық компаниялар. Бірлескен кәсіпорындар – Компания бірлескен бақылауы бар, бірақ бақыламайтын барлық кәсіпорындар, әдетте, 50% мөлшерінде дауыс беру құқығымен акцияларға иелік етуді білдіреді.

Компания инвестицияларды оқиға немесе жағдаяттардағы өзгерістер инвестициялардың баланстық құны өтелмейтіндігін көрсеткен жағдайларда ықтимал құнсыздану мәніне бағалайды. Егер құнсызданудың мұндай көрсеткіштері болса, Компания инвестициялардың өтелетін құнын бағалайды. Инвестициялардың баланстық құны олардың өтелетін құнынан асқанда, мұндай инвестициялар құнсызданған деп қарастырылады және олардың құны өтелетін құнға дейін төмендетіледі.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Жалдау**

Компания келісімнің жалдау қатынастары басталған күні жалдау болып табылатынын немесе жалдау белгілері болуын бағалайды. Яғни, егер шартта сыйақыға айырбасқа уақыт кезеңі ішінде сәйкестендірілген активтің пайдаланылуын бақылау құқығы болса.

Компания жалға алушы ретінде

Компания, қысқа мерзімді жалдауды және төмен құны бар активтерді жалдаудан басқа, барлық жалдау шарттарын мойындауға және бағалауға бірыңғай тәсілді қолданады. Компания жалдау төлемдерінің жасалуына қатысты жалдау міндеттемелерін және пайдалану құқығы нысанындағы активтерді мойындайды, олар базалық активтерді пайдалану құқығын білдіреді.

(а) Пайдалану құқығы нысанындағы активтер

Компания жалдаудың басталу күніне пайдалану құқығы нысанындағы активтерді мойындайды. Пайдалану құқығы нысанындағы активтер, жалдау бойынша міндеттемелерді қайта бағалауға түзете отырып жинақталған амортизация мен құнсызданудан жинақталған залалды шегере отырып, бастапқы құны бойынша бағаланады.

Пайдалану құқығы нысанындағы активтердің бастапқы құнына жалдау бойынша мойындалған міндеттемелердің көлемі, болған бастапқы тікелей шығындар және жалдаудың басталу күніне немесе жалдау бойынша алынған ынталандырушы төлемдерді шегере отырып жасалған жалдау төлемдері жатады. Пайдалану құқығы нысанындағы активтер жалдау мерзімдерінің бойына тікжелілік әдіспен амортизацияланады.

Егер жалға алынған активке меншік құқығы Компанияға жалдау мерзімінің соңында берілсе немесе егер құн сатып алуға опционды сатуды көрсетсе, амортизация активті пайдалы қолданудың болжамды мерзімін пайдалана отырып есептеледі.

(б) Жалдау бойынша міндеттемелер

Жалдаудың басталу күніне Компания жалдау мерзімінің ішінде жүзеге асырылатын жалдау төлемдерінің келтірілген құны бойынша бағаланатын жалдау міндеттемелерін мойындайды. Жалдау төлемдеріне алынуға жататын жалдау бойынша кез келген ынталандыратын төлемдерді, индекске немесе мөлшерлемеге тәуелді болатын құбылмалы жалдау төлемдерін және тарату құнының кепілдіктері бойынша төленетін сомаларды шегере отырып белгіленген төлемдер жатады. Жалдау төлемдеріне, егер Компанияның бұл опционды орындайтындығына жеткілікті сенімділік болса, сатып алу опционын орындау бағасы және егер жалдау мерзімі Компанияның жалдауды тоқтату опционын әлеуетті орындауын көрсететін болса, жалдауды тоқтату үшін айыппұлдарды төлеу жатады.

Индекске немесе мөлшерлемеге тәуелді болмайтын құбылмалы жалдау төлемдері мұндай төлемдердің жүзеге асырылуына әкеп соқтыратын оқиға немесе талап орын алатын кезеңде шығыстар ретінде танылады.

Жалдау төлемдерінің келтірілген құнын есептеу үшін Компания жалдаудың басталу күніне қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін пайдаланады, өйткені жалдау шартында көзделген пайыздық мөлшерлеме оңай айқындала алмайды. Жалдаудың басталу күнінен кейін жалдау бойынша міндеттемелер көлемі пайыздардың есептелуін көрсету үшін ұлғайтылады және жүзеге асырылған жалдау төлемдерін көрсету үшін азайтылады. Сонымен бірге, жалдау бойынша міндеттемелердің баланстық құны түрлендірілген, жалдау мерзімі өзгертілген, жалдау төлемдері өзгертілген немесе базалық активті сатып алу опционын бағалау амалы өзгертілген жағдайда қайта бағаланады.

(в) Қысқа мерзімді жалдау және төмен құны бар активтерді жалдау

Компания қысқа мерзімді жалдауға қатысты мойындаудан болған босатуды техника мен жабдықты қысқа мерзімді жалдау шарттарына қолданылады. Сондай-ақ ол төмен құны бар офистік жабдықты жалдауға қатысты мойындаудан босатуды құны төмен деп есептелетін активтерді жалдау шарттарына қолданады. Қысқа мерзімді жалдау мен төмен құны бар активтерді жалдау бойынша жалдау төлемдері жалдау мерзімінің бойына желілік әдіспен шығыстар ретінде танылады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Қаржы активтері***Бастапқы тану және бағалау*

Қаржы активтері бастапқыда танылған кезде кейіннен амортизацияланған құны бойынша және пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктеледі.

Қаржы активтерінің бастапқыда танылған кездегі жіктелуі шартта көзделген қаржы активі мен Компания бұл активтерді басқару үшін қолданатын бизнес-модель бойынша ақша ағындарының сипаттамаларына тәуелді болады. Қаржыландырудың едәуір құрамдасын қамтымайтын сауда және басқа да дебиторлық берешекті қоспағанда.

Қаржы активін амортизацияланған құны бойынша жіктеу және бағалау үшін осы активтің шарттық талаптары борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне «борыштың негізгі сомасы мен пайыздардың есебінен төлемдер ғана» болып табылатын ақша ағындарын алуды негіздеуі қажет. Мұндай бағалау SPPI-тест деп аталады және әрбір құралдың деңгейінде жасалады. Солар бойынша ақша ағындары борыштың негізгі сомасының және пайыздардың есебінен тек төлемдер болып табылмайтын қаржы активтері пайдаланылатын бизнес-модельге қарамастан пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша жіктеледі және бағаланады.

Заңнамада немесе белгілі бір нарықта қабылданған ережелерде белгіленген мерзімде активті жеткізуді талап ететін қаржылық активтерді сатып алу немесе сату бойынша барлық мәмілелер («стандартты талаптардағы» сауда) мәмілені жасау күніне, яғни Компания өз мойнына активті сатып алу немесе сату міндеттемесін қабылдаған күнге мойындалады.

Одан кейінгі бағалау

Кейіннен бағалау мақсаттары үшін қаржы активтері төрт санатқа жіктеледі:

- амортизациялық құны бойынша қаржы активтері;
- жинақталған пайда мен зиянды кейіннен қайта жіктей отырып басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері;
- мойындау тоқтаған кезде жинақталған пайда мен зиянды кейіннен қайта жіктеместен басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын, ұйымның қарауына қарай жіктелген қаржы активтері;
- пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері.

Амортизациялық құны бойынша қаржы активтері

Бұл санат Компания үшін барынша маңызды болып табылады. Компания қаржы активтерін амортизацияланған құны бойынша бағалайды, егер келесі талаптардың екеуі де орындалса:

- қаржы активі бизнес-модельдің шеңберінде ұсталады, оның мақсаты қаржы активтерін шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін ұстау болып табылады; және
- қаржы активінің шарттық талаптары көрсетілген күндерге борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне борыштың негізгі сомасы мен пайыздардың есебінен төлемдер ғана болып табылатын ақша ағындарын алуды негіздейді.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып бағаланады және оларға құнсыздануға қатысты талаптар қолданылады. Пайда немесе зиян активтің мойындалуы тоқтаған, ол түрлендірілген немесе құнсызданған жағдайда пайданың немесе зиянның құрамында мойындалады.

Компанияның амортизацияланған құны бойынша көрсетілетін қаржы активтеріне байланысты тараптарға қарыздар, банк депозиттері, сауда және басқа да дебиторлық берешек пен басқа да қаржы активтері жатады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Қаржы активтері (жалғасы)*****Таңуды тоқтату***

Қаржы активі (немесе қолданылуына қарай – қаржы активінің бір бөлігі немесе сол сияқты қаржы активтері тобының бір бөлігі) қаржылық жағдай туралы есепте мойындалуын тоқтатады, егер:

- активтен ақша ағындарын алу құқығының қолданылу мерзімі аяқталса;
- Компания активтен ақша ағындарын алу құқығын ақша ағындарын толық көлемде және «транзиттік» келісім бойынша еш кешіктірмей алатын үшінші тарапқа төлеу бойынша өзіне міндеттеме алғанда; немесе (а) Компания барлық тәуекелдер мен активтен түсетін пайдаларды бергенде, не болмаса (б) Компания барлық тәуекелдер мен активтен түсетін пайдаларды бермегенде және сақтамаған, бірақ осы активтерді бақылау функциясын берген жағдайда.

Егер Компания активтен ақша ағындарын алуға өзінің құқықтарын берсе не болмаса транзит келісімін жасаса және бұл ретте активтен болған барлық тәуекелдер мен пайданы бермесе, бірақ оны өзінде сақтамаसा, сондай-ақ жаңа активке бақылау бермесе, жаңа актив Компания берілген активте өзінің қатысуын жалғастыратын дәрежеде мойындалады. Мұндай жағдайда Компания тиісті міндеттемені мойындайды. Берілген актив және тиісті міндеттеме Компания сақтаған құқықтар мен міндеттемелерді көрсететін негізде бағаланады.

Берілген актив бойынша кепілдік нысанын қабылдайтын қатысуды жалғастыру активтің баланстық құнының ең азы және Топ төлеуге тиіс өтемің ең жоғары мөлшері бойынша бағаланады.

Қаржы активтерінің құнсыздануы

Компания пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын барлық борыштық құралдарға қатысты күтілетін несиелік зиянды (КНЗ) бағалау резервін мойындайды. КНЗ шартқа сәйкес тиесілі болатын ақша ағындары мен Компания бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені немесе оның шамамен алынған мәнін пайдалана отырып дисконтталған алуды күтіп отырған барлық ақша ағындарының арасындағы айырманың негізінде есептеледі. Күтілетін ақша ағындарына ұсталатын қамтамасыз етуді сатудан немесе шарттық талаптардың ажырамас бөлігі болып табылатын несие сапасын арттырудың басқа тетіктерінен болатын ақша ағындары жатады.

КНЗ екі кезеңде танылады. Бастапқы танылған сәттен бастап несие тәуекелі айтарлықтай ұлғаймаған қаржы құралдары бойынша келесі 12 айдың (12 айлық күтілетін несиелік зиян) ішінде мүмкін болатын дефолттардың салдарынан туындауы мүмкін несиелік зиянға қатысты залалдарға бағалау резерві құрылады. Солар бойынша бастапқы танылған сәттен бастап қаржы құралдары үшін несие тәуекелі айтарлықтай ұлғайған дефолттың орын алу мерзімдеріне қарамастан (бүкіл мерзім үшін күтілетін несиелік зиян) осы қаржы құралының қалған қолданылу мерзімінің ішінде күтілетін несиелік зиянға қатысты залалдарға бағалау резерві құрылады.

Сауда және басқа да дебиторлық берешекке және шарт бойынша активтерге қатысты Компания КНЗ-ны есептеу кезінде жеңілдетілген тәсілді қолданады. Тиісінше, компания несиелік тәуекелдің өзгерістерін қадағаламайды, ал оның орнына әрбір есепті күнге бүкіл мерзім үшін күтілетін несиелік зиянға тең сомада залалдарға бағалау резервін мойындайды. Компания қарыз алушылар мен жалпы экономикалық талаптарға тән болатын болжамды факторларды ескере отырып түзетілген несиелік зиянның пайда болуының өткен тәжірибесіне сүйене отырып бағалау резервтерінің матрицасын пайдаланды.

Белгілі бір жағдайларда Компания, егер ішкі немесе сыртқы ақпарат Компания ұстап қалатын несие сапасын арттыру тетіктерін ескерместен, Компанияның шартта көзделген қалған төлемдердің барлық сомасын алатындығына нұсқаса, қаржы активі бойынша дефолт болды деген қорытындыға келе алады. Егер Компанияның шартта көзделген ақша ағындарының өтелуіне қатысты негізделген үміттері болмаса, қаржы активі есептен шығарылады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Қаржылық міндеттемелер***Бастапқы тану және бағалау*

Қаржылық міндеттемелер бастапқы мойындау кезінде тиісінше пайда немесе залал; шығарылған борыштық бағалы қағаздар, пайыздық қарыздар, кредиторлық берешек немесе тиімді хеджирлеу кезінде хеджирлеу құралдары ретінде белгіленген туынды құралдар арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер ретінде жіктеледі.

Қаржылық міндеттемелер бастапқыда әділ құны бойынша танылады, ал шығарылған борыштық бағалы қағаздар, пайыздық қарыздар мен сауда кредиторлық берешек болған жағдайда, мәміле бойынша солармен тікелей байланысты шығындар шегере отырып.

Кейінгі бағалау

Кейіннен бағалау мақсаттары үшін қаржылық міндеттемелер екі санатқа жіктеледі:

- пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер;
- амортизациялық құны бойынша қаржылық міндеттемелер.

Амортизациялық құны бойынша қаржылық міндеттемелер

Бұл санат Компания үшін барынша маңызды болып табылады. Бастапқыда мойындалғаннан кейін берешек пен қарыздар кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып амортизацияланған құн бойынша бағаланады. Мұндай қаржылық міндеттемелер бойынша кірістер мен шығыстар оларды тану доғарылғаннан кейін, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеме қолданыла отырып өтелім есептелуіне қарай танылады.

Амортизацияланған құн сатып алу кезіндегі дисконттарды немесе сыйлықақыларды, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажыратылмас бөлігі болып табылатын комиссиялық немесе шығындарды ескере отырып есептеледі. Тиімді пайыздық мөлшерлеме амортизациясы пайда немесе зиян туралы жекелеген есепте қаржыландыру шығындарының құрамына жатқызылады.

Бұл санат әдетте берешекке, қарыздарға, қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемеге және басқа да қаржылық міндеттемелерге қолданылады.

Қаржылық кепілдік шарттары

Компания шығарған қаржылық кепілдік шарты соған сай кепілдікті беретін тарап бұл шарт бойынша бенефициарға белгілі бір борышкердің белгіленген мерзімде шарттың бастапқы немесе қайта қаралған талаптарына сәйкес төлемді жасай алмауының салдарынан болған шығынды өтеу үшін белгілі бір соманы төлеуге міндеттенетін шарт деп аталады. Қаржылық кепілдік шарттары бастапқыда кепілдіктің шығуымен тікелей байланысты мәміле бойынша шығындарды ескере отырып әділ құны бойынша міндеттеме ретінде мойындалады.

Кейіннен міндеттеме келесі өлшемдердің ең үлкені бойынша бағаланады: 37 ХБЕС-ке сәйкес есепті күнге (2018 жылдың 1 қаңтарына дейін) қолдағы міндеттемелерді өтеуге қажетті шығындардың ең үздік бағалануы немесе 9 ХҚЕС-ке сәйкес есептелген (2018 жылдың 1 қаңтарынан кейін) күтілетін несиелік зиян бойынша резервтер және жинақталған амортизацияны шегере отырып міндеттемелердің бастапқыда мойындалған сомасы.

Сауда кредиторлық берешек

Кредиторлық берешек бойынша міндеттемелер Компания шоттарының жазылып берілуіне қарамастан алынған тауарлар мен қызметтер үшін келешекте төленуі тиіс соманың әділ құны болып табылатын бастапқы құны бойынша ескеріледі.

Тануды тоқтату

Қаржылық жағдай туралы есепте қаржылық міндеттеменің танылуы, егер міндеттеме өтелсе, күші жойылса, немесе оның әрекет ету мерзімі аяқталған жағдайда тоқтатылады. Егер қолданыстағы қаржылық міндеттеме дәл сол кредитордың алдында едәуір ерекшеленетін талаптарда басқа міндеттемеге ауыстырылса немесе егер қолданыстағы міндеттеменің талаптары едәуір өзгертілсе, мұндай ауыстыру немесе өзгеріс бастапқы міндеттеменің мойындалуын тоқтату ретінде және жаңа міндеттемені мойындаудың басталуы ретінде ескеріледі, ал олардың баланстық құндағы айырмасы жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте мойындалады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Қаржы құралдарын өзара есепке алу**

Қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер өзара есепке алынуы тиіс, ал нетто-сомасы қазіргі сәтте мойындалған сомаларды өзара есепке алуға, сондай-ақ нетто-негізде есеп айырысу ниетіне не болмаса активтерді өткізуге және осымен бірге міндеттемелерді өтеуге заңгерлік құқық болғанда ғана қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте ұсынылуы тиіс.

Қорлар

Материалдар мен шикізат өзіндік құнының ең аз мәні және таза өткізу құны бойынша ескеріледі.

Тауар-материалдық қорлар ФИФО әдісінің негізінде ескеріледі.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануы

Компания әрбір есепті күнге активтердің ықтимал құнсыздану белгілерінің бар-жоғын айқындайды. Егер мұндай белгілер бар болып шықса немесе активтің құнсыздану затына жыл сайынғы тексеруді жүргізу қажет болып қалса, Компания активтің өтелетін құнының бағалауын жасайды. Активтің немесе ақша ағындарын жасайтын бөлімшенің (бұдан әрі – «ААЖБ») өтелетін құны, өткізу бойынша шығындарды шегере отырып, ААЖБ активінің әділ құнынан және оны пайдалану құнынан асады. Өтелетін құн негізінен басқа активтер немесе активтер тобы жасайтын ағындардан тәуелсіз ақша қаражатының ағындарын актив жасаған жағдайда ғана жеке актив үшін анықталады. Егер активтің баланстық құны өтелетін сомадан асып кетсе, онда актив құнсызданған ретінде қаралады және оның құны өтелетін сомаға дейін кемітіледі.

Пайдалану құндылығын бағалау кезінде болашақта күтілетін ақша ағындары активке тән ақша мен тәуекелдердің уақытша құнын ағымдағы нарықтық бағасын көрсететін салық салынғанға дейін дисконттау мөлшерлемесін пайдалана отырып келтірілген құнға дисконтталады. Сату шығындарын шегере отырып әділ құнды айқындау кезінде тиісті бағалау үлгісі қолданылады. Бұл есептер бағалау коэффициенттерімен, еншілес компаниялар акцияларының нарығында еркін айналыстағы бағаларды белгілеумен немесе әділ құнның өзге де қол жетімді көрсеткіштерімен расталады.

Компания жекелеген активтер жататын Компанияның барлық ААЖБ үшін жеке әзірленетін мұқият жоспарларға және болжамды есептеулерге сүйене отырып құнсыздану мөлшерін айқындайды.

Бұл жоспарлар мен болжамды есеп айырысулар әдетте 5 (бес) жылға жасалады. Бұдан да ұзақ кезеңдер үшін бес жылдан кейін келешек болжанатын ақша ағындарына қатысты қолданылатын ұзақ мерзімді өсу қарқындары есептеледі.

Жалғасып отырған қызметтің құнсыздануынан болған шығындар жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте құнсызданған актив функциясына сәйкес келетін шығыстар санаттарында танылады.

Әрбір есепті күнге бұрын мойындалған құнсыздану бойынша шығындардың жойылғанын немесе олардың азайғанын көрсететін қандай да бір белгілерінің бар екендігіне қатысты бағалау жүргізілді. Егер мұндай белгі бар болса, Компания активтің немесе ААЖБ-ның өтелетін құнын есептейді. Құнсызданудан болатын бұрын танылған шығындар, егер құнсызданудан болатын шығынды соңғы рет таныған уақыттан бастап активтің өтелетін соманы айқындау үшін пайдаланылған жол берілімде өзгеріс орын алған жағдайда ғана қалпына келтіріледі. Қалпына келтіру активтің баланстық құны оның өтелетін құнынан асып кетпеуімен, сондай-ақ амортизацияны шегеріп тастағанда баланстық құнынан аспауымен шектелген, бұл актив егер алдыңғы жылдары құнсызданудан болған залал деп танылмаған жағдайда, баланстық құны бойынша танылуы мүмкін. Құнды осылайша қалпына келтіру жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте мойындалады.

Ақша қаражаты және қысқа мерзімді депозиттер

Қаржылық жағдай туралы жекелеген есептегі ақша қаражаты мен оның баламаларына банктердегі, жолдағы және кассадағы ақша қаражаты және өтеу мерзімі 3 (үш) ай немесе одан аз болатын, белгілі бір қолма-қол ақша сомаларына оңай айырбасталатын және құнның өзгеруіне елеусіз тәуекелге ұшырайтын қысқа мерзімді өтімділігі жоғары банк депозиттері жатады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Резервтер**

Резервтер Компанияның өткен шақта болған оқиғалардың нәтижесінде ағымдағы (құқықтық немесе іс-тәжірибеден туындаған) міндеттемесі болғанда, сондай-ақ міндеттемелерді өтеу үшін экономикалық пайдаларға байланысты қаражат ағыны болатын ықтималдық болғанда және осы міндеттеменің тиісті дұрыс бағасы жүргізілгенде жекелеген қаржылық есептілікте көрсетіледі.

Егер ақшаның уақытша құнының ықпалы елеулі болса, резервтер салық салынғанға дейінгі ағымдағы мөлшерлеме бойынша дисконтталады, әрі ол қолданылатын жағдайда нақты міндеттемеге тән болатын тәуекелдерді көрсетеді.

Егер дисконттау қолданылса, резервтің ұлғаюы уақыт өтісімен қаржылық шығындар ретінде мойындалады.

Жарғылық капитал және дивидендтер

Жай акциялардан тұратын жарғылық капитал бастапқы құны бойынша танылады. Жай акцияларға төленетін дивидендтер, олар жарияланған кезеңде меншікті капиталдың азаюы ретінде танылады. Жай акциялар бойынша дивидендтерді төлеу Акционердің қарауына қарай жүзеге асырылады. Дивидендтерді есепті күннен кейін жариялау 10 ХБЕС-ке сай «Есепті күннен кейін болған оқиғалар» бұдан кейінгі оқиға ретінде қарастырылады және тиісінше ашылып көрсетіледі.

Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім және шығыстарды мойындау

Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім тауарларға немесе қызметтерге бақылау клиентке берілгенде және өтемақыны көрсететін сомада бағаланған кезде танылады, соған құқықты Компания мұндай тауарларға немесе қызметтерге айырбас ретінде алуды күтіп отыр. Түсім жанама салықтарды шегере отырып ескеріледі. Қаржылық есептілікте түсімді тану үшін мынадай критерийлер орындалуы тиіс:

Тауарларды сату

Сатудан түскен кірістер сатып алушыға тауарға меншік құқығына байланысты елеулі тәуекелдер мен пайда берілгеннен кейін танылады және әдетте орындалуға жататын бір міндеттеме жатады. Тауарларды өткізуден түскен кірістер ұзақ уақыт ішінде танылады.

Басқару қаламақысы

Компания «КазРосГаз» ЖШС-не дивидендтерді хабарландырудың негізінде белгілі бір уақыт сәтінде ҚазМұнайГаздың бірлескен кәсіпорны «КазРосГаз» ЖШС-ін басқаруға жататын басқару комиссиясын мойындайды.

Пайыздар бойынша кіріс

Амортизациялық құны және қолда бар сатуға арналған ретінде жіктелген пайыздық қаржы активтері бағаланатын барлық қаржы құралы бойынша пайыздық кіріс тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі қолданылып танылады, ол күтіліп отырған болашақ төлемдері немесе қаржы құралын пайдаланудың болжамды мерзімі ішінде ақша қаражаттың түсуін немесе, егер бұл орынды болса, қаржы активінің таза баланстық құнына немесе міндеттемеге дейін шамалы кезеңге дәл шегереді.

Пайыздық кірістер жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте қаржыландырудан түскен кірістер құрамында көрсетіледі.

Дивидендтер

Компанияның төлемді алуға арналған құқығы белгіленгенде дивидендтерден түскен кіріс танылады, бұл әдетте, акционерлер дивидендтерді бекіткенде болады.

Шығыстар

Шығыстар тиісті тауарларды немесе қызметтерді нақты алу сәтіне, ақша қаражаты немесе олардың баламалары қашан төленгеніне қарамастан ескеріледі және жекелеген қаржылық есептілікте олар жататын кезеңде көрсетіледі.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Ағымдағы табыс салығы**

Ағымдағы және алдыңғы кезеңдер үшін ағымдағы табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелер салық органдарынан өтелуге немесе салық органдары төлеуге жататын сома бойынша бағаланады. Сомаларды есептеу үшін пайдаланылатын салық салынатын мөлшерлеме мен салық заңнамасы – Қазақстан Республикасында есепті күнге қолданысқа енген немесе Компания өз қызметін жүзеге асыратын және салық салынатын кіріс алатын елдерде есепті күнге нақты заңдастырылған салық мөлшерлемесі және салық заңнамасы.

Тікелей капиталда мойындалған баптарға қатысты ағымдағы салық жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте емес, капиталдың құрамында мойындалады. Ұйым басшылығы соған қатысты тиісті салық заңнамасы әртүрлі түсіндірілуі мүмкін салық декларацияларында көрсетілген позицияларды мерзімді етіп бағалайды және қажетіне қарай бағалау міндеттемелерін құрады.

Кейінге қалдырылған салық

Кейінге қалдырылған салық активтер мен міндеттемелердің салық базасы мен олардың баланстық құны арасындағы есепті күнге қаржылық есептілік мақсаттары үшін уақытша айырмаларды айқындау арқылы міндеттемелер әдісі бойынша есептеледі.

Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері мына жағдайлардан басқа, барлық салық салынатын уақыт айырмалары бойынша мойындалады:

- кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттеме бизнесті біріктіру болып табылмайтын мәміленің барысында гудвилді немесе активті немесе міндеттемені бастапқыда мойындау нәтижесінде туындайды және операцияны жасау сәтіне бухгалтерлік пайдаға да, сол сияқты салық салынатын пайдаға немесе залалға ықпал етпейді.

Кейінге қалдырылған салық активтері, мына жағдайлардан басқа, соған қарсы есептен шығарылатын уақыт айырмалары, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері мен пайдаланылмаған салық шығындары есепке алынуы мүмкін салық салынатын пайда болады деген едәуір ықтималдылық болатын дәрежеде барлық есептен шығарылатын уақыт айырмалары, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері және пайдаланылмаған салық шығындары бойынша мойындалады:

- есептен шығарылатын уақыт айырмаларына қатысты кейінгі қалдырылған салық активтері компанияларды біріктіру болып табылмайтын және операцияны жасау сәтіне бухгалтерлік пайдаға да, сол сияқты салық салынатын пайдаға немесе шығынға әсер етпейтін мәміле бойынша активті немесе міндеттемені бастапқыда мойындаудың нәтижесінде туындағанда.

Кейінге қалдырылған салық активтерінің баланстық құны әрбір есепті күнге қайта қаралып, кейінге қалдырылған салық активтерінің барлығын немесе бір бөлігін пайдалануға мүмкіндік беретін жеткілікті салық салынатын табысқа қол жеткізу шамалы деп бағаланатын дәрежеде азаяды. Мойындалмаған кейінге қалдырылған салық активтері әрбір есепті күнге қайта қаралады және келешек салық салынатын пайда кейінге қалдырылған салық активтерін пайдалануға мүмкіндік береді деген едәуір ықтималдық туындаған дәрежеде ғана мойындалады.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелер күшіне енген немесе нақ есепті күнге заңдастырылған салық салу мөлшерлемелеріне (салық салу туралы заңға) сүйене отырып міндеттемені реттеу немесе активті өткізу кезеңінің ішінде қолданылады деп күтілетін мөлшерлеме бойынша бағаланады.

Пайда немесе зиян құрамында мойындалған баптарға қатысты кейінге қалдырылған салық пайда немесе зиян құрамында мойындалмайды. Кейінге қалдырылған салықтардың баптары олардың негізінде жатқан операцияларға сәйкес не болмаса жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте немесе тікелей капиталда танылады.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелер, егер зани тұрғыдан бекітілген ағымдағы салық активтері мен міндеттемелерді есепке алу құқығы болса және кейінге қалдырылған салықтар дәл сол салық салынатын компанияға немесе салық органына қатысты болса, бір біріне қарсы есепке алынады.

Қосылған құн салығы (бұдан әрі – «ҚҚС»)

Салық заңнамасында нетто негіздегі сатулар және сатып алулар бойынша қосылған құн салығын (ҚҚС) өтеу көзделеді. Осылайша, өтелуге жататын ҚҚС, сатулар бойынша ҚҚС-ты шегере отырып, сатып алулар бойынша ҚҚС-ты білдіреді.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Қосылған құн салығы (бұдан әрі – «ҚҚС») (жалғасы)***Төлеуге ҚҚС*

Сатып алушылардан дебиторлық берешек алынғаннан кейін ҚҚС салық органдарына төленуі тиіс. Есеп айырысуы есепті күнге жүзеге асырылған сатып алулар бойынша ҚҚС төленуге жататын сомдан есептен шығарылады.

Дебиторлық берешектің құнсыздануына резерв құрылғанда, құнсызданудан болған залал, ҚҚС сомасын қоса алғанда, берешектің барлық сомасына ескеріледі. ҚҚС бойынша тиісті міндеттеме салық салу мақсатында дебиторлық берешектен есептен шығарылғанға дейін есептілікте көрсетіледі.

Өтелуге жататын ҚҚС

Өтелуге жататын ҚҚС ҚҚС-пен сатып алынған тауарлар, жұмыстар мен қызметтер бойынша бухгалтерлік есепте көрсетіледі және егер ондайлар кірісті алу мақсатында пайдаланылса.

Әрбір есепті күнге өтелуге жататын ҚҚС шоты бойынша сома төленуге жататын ҚҚС шоты бойынша сомамен есепке алынуы тиіс.

Шартты активтер мен міндеттемелер

Шартты активтер жекелеген қаржылық есептілікте танылмайды. Кірісті өткізілуі күмән келтірмегенде, тиісті актив шартты актив болып табылмайды және оның мойындалуы негізделген болып табылады.

Шартты міндеттемелер жекелеген қаржылық есептілікте танылмайды. Егер экономикалық пайданы білдіретін ресурстардың ағып кету ықтималдығы аз болып табылмаса, шартты міндеттемелер қаржылық есептілікте ашып көрсетіледі.

Есепті күннен кейінгі оқиғалар

Есепті күнге Компанияның қаржылық жағдайы туралы қосымша ақпаратты ұсынатын жыл аяқталғаннан кейін болған оқиғалар (түзетуші оқиғалар) жекелеген қаржылық есептілікте көрсетіледі. Есепті жыл аяқталғанда болған және түзетуші оқиғалар болып табылмайтын оқиғалар, егер олар мәнді болса, жекелеген қаржылық есептілікке арналған ескертпелерде ашылады.

4. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР

<i>Мың теңгемен</i>	Жабдық	Басқасы	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
Бастапқы құн				
2018 жылғы 31 желтоқсан	84.165	911.904	1.788.965	2.785.034
Түсімдер	367.298	8.274	2.875.655	3.251.227
Аударымдар	822.678	–	(822.678)	–
Есептен шығару	(7.382)	(203.113)	–	(210.495)
2019 жылғы 31 желтоқсан	1.266.759	717.065	3.841.942	5.825.766
Түсімдер	–	–	2.446.942	2.446.942
Есептен шығару	–	–	(475.000)	(475.000)
2020 жылғы 31 желтоқсан	1.266.759	717.065	5.813.884	7.797.708
Жинақталған тозу және құнсыздану				
2018 жылғы 31 желтоқсан	(49.785)	(760.430)	(546.692)	(1.356.907)
Бір жылға есептеу	(118.403)	(58.613)	–	(177.016)
Есептен шығару	7.382	198.200	–	205.582
2019 жылғы 31 желтоқсан	(160.806)	(620.843)	(546.692)	(1.328.341)
Бір жылға есептеу	(235.080)	(24.282)	–	(259.362)
2020 жылғы 31 желтоқсан	(395.886)	(645.125)	(546.692)	(1.587.703)
Қалдық құны				
2019 жылғы 31 желтоқсан	1.105.953	96.222	3.295.250	4.497.425
2020 жылғы 31 желтоқсан	870.873	71.940	5.267.192	6.210.005

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**4. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР (жалғасы)****Аяқталмаған құрылыс***Түсімдер*

2020 жылы аяқталмаған құрылысқа түсімдер 2.446.942 мың теңге мөлшерінде деректерді жинаудың және газды есепке алудың автоматтандырылған жүйесін диспетчерлеу бойынша кешенді жұмыстарға жұмсалған шығындармен байланысты.

5. ЕНШІЛЕС ҰЙЫМДАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР

31 желтоқсандағы жағдай бойынша еншілес ұйымдарға инвестициялар жатады:

<i>Мың теңгемен</i>	2020 жыл	2019 жыл
«Интергаз Орталық Азия» АҚ	396.170.646	187.995.938
«ҚазТрансГаз Аймақ» АҚ	201.609.616	199.694.951
«Аманкелді Газ» ЖШС	24.028.786	22.974.930
«ҚазМұнайГаз Сервис-NS» АҚ	16.750.283	–
«ҚазТрансГаз Өнімдері» ЖШС	13.397.351	13.397.351
«КМГ Кансу Оперейтинг» ЖШС	6.456.145	5.969.716
«КТГ Финанс Б.В.»	3.592.341	–
«ҚазТрансГаз Бишкек» ЖШҚ	43.304	43.304
«Интергаз Финанс Б.В.»	–	808.353
Минусы – еншілес ұйымдарға салынған инвестициялардың құнсыздану резерві	(27.982.706)	(7.967.018)
	634.065.766	422.917.525

Түсімдер

2020 жылы Компания «ИОА» шығарған артықшылықты акцияларға айырбастай отырып «КМГ» пайдасына 207.407.350 мың теңге сомаға әрқайсысының номиналды құны 10.000 теңге болатын 20.740.735 артықшылықты акцияны шығарды (14-ескертпе).

2020 жылы Компания «КМГС-NS» капиталындағы үлестің 100%-ын «КМГ»-дан 16.750.283 мың теңге жалпы сомаға жай акциялардың шығарылуына айырбас ретінде алды (1, 14-ескертпелер).

2020 жылы Компания «КТГ Финанс» акцияларының 100%-ын 24.894 мың теңгеге сатып алды (1-ескертпе).

2020 жылы Компания «КТГ Финанс»-қа берілген пайызсыз қарыздар бойынша 3.403.979 мың теңге мөлшерінде тиісті дисконтты мойындады (8-ескертпе).

2020 жылы Компания «КТГ Аймақ», «КМГ Кансу», «КТГ Финанс» және «Аманкелді Газ» сияқты еншілес ұйымдарға 3.254.083 мың теңге жалпы сомаға ақша салымдары күйінде инвестицияларды жүзеге асырды (2019 жыл: «ИОА», «КТГ Аймақ», «КМГ Кансу» және «Интергаз Финанс»-қа 82.399.719 мың теңге).

2020 жылы Компания 1.131.693 мың теңге жалпы сомаға «ИОА» мен «КТГ Аймақ» сияқты еншілес ұйымдарға қаржылық кепілдіктер күйінде инвестицияларды мойындады (2019 жылы: 790.457 мың теңге).

Есептен шығару

2020 жылы инвестициялар 163.468 мың теңге мөлшерінде «Интергаз Финанс» жарғылық капиталын алу есебінен азайтылды (2019 жыл: «КТГ Өнімдері»-нен 4.000.000 мың теңге).

2020 жылы Компания «Интергаз Финанс» акцияларының 100%-ын сатты. Есептен шығару күніне «Интергаз Финанс»-қа инвестициялардың баланстық құны алдыңғы кезеңдерден толығымен құнсызданды, тиісінше инвестициялардың тарихи құны және 644.855 мың теңге сомаға тиісті құнсыздану қаржылық жағдай туралы есептен толығымен есептен шығарылды.

Құнсыздану

2020 жылы Компания 20.829.053 мың теңге жалпы сомаға «КМГ Кансу», «КМГС-NS» және «КТГ Финанс» инвестициялардың құнсыздануынан болған залалды мойындады (2019 жылы: «КМГ Кансу» мен «Интергаз Финанс»-қа 2.064.438 мың теңге).

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**6. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР**

31 желтоқсандағы жағдай бойынша бірлескен кәсіпорындарға инвестицияларға мыналар жатады:

<i>Мың теңгемен</i>	2020 жыл	2019 жыл
«Бейнеу-Шымкент газ құбыры» ЖШС	88.232.799	88.232.799
«Азиялық газқұбыры» ЖШС	600.000	600.000
	88.832.799	88.832.799

7. БЕРІЛГЕН АВАНСТАР

<i>Мың теңгемен</i>	2020 жыл	2019 жыл
Ұзақ мерзімді активтер үшін берілген аванстар		
Байланысты тараптарға берілген аванстар (26-ескертіле)	364.778	1.735.065
	364.778	1.735.065
Қысқа мерзімді активтер мен қызметтер үшін берілген аванстар		
Үшінші тараптарға берілген аванстар	5.185.198	14.053.890
Байланысты тараптарға берілген аванстар (26-ескертіле)	4.432.562	5.319.965
	9.617.760	19.373.855

8. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРҒА БЕРІЛГЕН ҚАРЫЗДАР

31 желтоқсанға байланысты тараптарға қарыздарға келесі позициялар кірді:

<i>Мың теңгемен</i>	2020 жыл	2019 жыл
Амортизациялық құны бойынша қаржы активтері		
Байланысты тарапқа берілген пайыздық қарыздар	170.690.327	154.652.228
Байланысты тараптарға берілген пайызсыз қарыздар	7.497.935	-
Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері		
Байланысты тарапқа берілген пайызсыз қарыздар	-	46.781.119
Плюсы: алынуға жататын пайыздар	2.399.147	2.173.723
Минусы: дисконт	(3.251.997)	-
Минусы: құнсыздану	(938.246)	(938.246)
	176.397.166	202.668.824
Қысқа мерзімді бөлікті шегергенде (26-ескертіле)	(2.897.082)	(48.954.842)
Ұзақ мерзімді бөлік (26-ескертіле)	173.500.084	153.713.982

Пайыздық қарыздар

2017 жылғы қыркүйекте Компания Қытайдың Даму Банкімен, Қытай Лимитед Банкімен және Қытай (Гонконг) Лимитед Банкімен жасалған несиелік келісімі бойынша БШГ алған банк қарызын мерзімінен бұрын ішінара өтеу үшін жылдық 5,5% пайыздық мөлшерлеменен 133.716.000 мың теңге (баламасы 400.000 мың АҚШ доллары) мөлшерінде сомасында «БШГ»-ға қарыз берді. Қарызды өтеу күні – 2029 жылғы 31 тамыз.

Пайызсыз қарыздар**«БШГ»**

2020 жылы «БШГ» 48.132.457 мың теңге мөлшерінде (2019 жылы: 25.500.000 мың теңге) несиелік келісімі бойынша берешектің негізгі сомасын толығымен төледі.

«КТГ Финанс»

2020 жылы Компания «КТГ Финанс»-қа 2025 жылғы 31 желтоқсанда өтеу мерзімімен 7.000.000 мың теңге сомаға пайызсыз қарыз берді. Қарыз бастапқы мойындау кезінде қарыз бойынша келешек ақша ағындарын 13,3% нарықтағы пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконттау арқылы айқындалған әділ құны бойынша мойындалды. 3.403.979 мың теңге мөлшеріндегі тиісті дисконт «КТГ Финанс»-қа инвестиция ретінде көрсетілді (5-ескертіле).

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**8. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРҒА БЕРІЛГЕН ҚАРЫЗДАР (жалғасы)****Пайызсыз қарыздар (жалғасы)***Басқасы*

2020 жылы Компания «КТГ Аймақ» пен «КМГС-NS»-ке 497.935 мың теңге жалпы сомаға қысқа мерзімді пайызсыз қарыздар берді.

9. ТАБЫС САЛЫҒЫНАН БАСҚА, ӨТЕЛУГЕ ЖАТАТЫН ҚҚС ЖӘНЕ САЛЫҚТАР БОЙЫНША АЛДЫН АЛА ТӨЛЕМ

31 желтоқсанға табыс салығынан басқа, өтелуге жататын ҚҚС және салықтар бойынша алдын ала төлем былайша көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2020 жыл	2019 жыл
Өтелуге жататын ҚҚС	156.203.756	136.803.761
Төлем көзінен ұсталатын салық	663.913	–
Басқа да салықтар бойынша алдын ала төлем	35.467	29.090
	156.903.136	136.832.851
Минусы: орны толмайтын ҚҚС бойынша резерв	(13.966.571)	(13.966.571)
	142.936.565	122.866.280
Ұзақ мерзімді бөлік	82.298.589	112.837.190
Қысқа мерзімді бөлік	60.637.976	10.029.090

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның өтелуге жататын ҚҚС сомасы 156.203.756 мың теңге болды, оның ішінде газды ішкі нарықта шығынды өткізуден болған өтелуге жататын ҚҚС. Газды ішкі нарықта шығынды өткізуден болған өтелуге жататын ҚҚС сомасына қатысты Компания келешекте өтелуге жататын ҚҚС сомасын есепке алу үшін жеткілікті болатындай төленуге жататын ҚҚС сомасын қамтамасыз ету үшін газды ішкі нарықта өткізуге арналған реттелетін тарифтердің өсуіне қол жеткізу үшін Қазақстан Республикасының Үкіметімен жұмыс істейді. Қазақстан Республикасының Салық кодексі өтелуге жататын ҚҚС сомасын есепке алуға арналған кезеңді шектемейтіндіктен, Компания ішкі нарықта өткізуден болған ҚҚС сомасының толық көлемде өтелуін күтіп отыр.

10. БАСҚА ДА АЙНАЛЫМНАН ТЫС ЖӘНЕ АЙНАЛЫМДАҒЫ ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ

<i>Мың теңгемен</i>	Валюта	Шығару	Өтеу мерзімі	Пайыздық мөлшерлеме	2020 жыл	2019 жыл
Амортизациялық құны бойынша қаржы активтері						
«КТГ Аймақ» облигациялары	Теңге	2016 жыл	2025 жыл	7,5%	10.654.281	10.654.281
«Амангелді Газ» облигациялары	Теңге	2017 жыл	2022 жыл	10%	–	2.700.000
					10.654.281	13.354.281
Плюсы: алынуға жататын пайыздар					28.538	225.788
Минусы: дисконт					(2.095.123)	(2.382.769)
					8.587.696	11.197.300
Ағымдағы бөлікті шегергенде					(28.538)	(225.788)
Ұзақ мерзімді бөлік					8.559.158	10.971.512

«Амангелді Газ»

2017 жылғы сәуірде Компания купонды 2022 жылғы 7 сәуірге дейін әр жылдың 7 сәуірінде төлей отырып жылдық 10% сыйақы мөлшерлемесімен әрқайсысының номиналды құны 1.000 теңге болатын «ҚҚБ»-да орналастырылған «Амангелді Газ» 2.700.000 купондық облигациясын сатып алды. Бұл облигацияларды сатып алу бағасы 2.700.000 мың теңге болды. 2020 жылы «Амангелді Газ» облигацияларды толығымен өтеді.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**10. БАСҚА ДА АЙНАЛИМНАН ТЫС ЖӘНЕ АЙНАЛИМДАҒЫ ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ (жалғасы)****«ҚТГ Аймақ»**

2016 жылы Компания купонды 2025 жылғы 18 желтоқсанға дейін әр жылдың 18 маусымы мен 18 желтоқсанында төлей отырып жылдық 7,5% мөлшерлемесімен әрқайсысының номиналды құны 1.000 теңге болатын «ҚҚБ»-да орналастырылған «ҚТГ-Аймақ» 10.654.281 купондық облигациясын сатып алды. Бұл облигацияларды сатып алу бағасы 7.798.252 мың теңге болды. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша облигациялардың баланстық құны 8.587.696 мың теңге (2019 жылы: 8.300.050 мың теңге) болды (26-ескертпе).

11. АҚША ҚАРАЖАТЫ МЕН ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

31 желтоқсанға ақша қаражаты мен оның баламалары мыналарды қамтыды:

<i>Мың теңгемен</i>	2020 жыл	2019 жыл
АҚШ долларындағы банк шоттары	117.916.231	4.744.442
Теңгемен банк шоттары	336.047	411.815
Теңгемен салымдар	–	2.203.469
Жолдағы ақша қаражаты	13.679	1.506
Кассадағы қолма-қол ақша	4.533	4.763
	118.270.490	7.365.995

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты пайызсыз болып табылады.

12. ҚОРЛАР

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша табиғи газ қорлары 32.558.007 мың теңге (2019 жылы: 49.702.362 мың теңге) болды.

13. САУДА ЖӘНЕ БАСҚА ДА ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

31 желтоқсандағы жағдай бойынша сауда және басқа да дебиторлық берешек мынаны қамтыды:

<i>Мың теңгемен</i>	2020 жыл	2019 жыл
Үшінші тараптардан сауда дебиторлық берешек	100.205.745	137.130.123
Байланысты тараптардың сауда дебиторлық берешегі (26-ескертпе)	58.201.572	57.027.771
Басқа да дебиторлық берешек	–	591
	158.407.317	194.158.485
Минусы: күтілетін несиелік зиян резерві	–	(1.791.546)
	158.407.317	192.366.939

31 желтоқсанға сауда және басқа да дебиторлық берешек келесі валюталарда деноминацияланды:

<i>Мың теңгемен</i>	2020 жыл	2019 жыл
АҚШ Доллары	89.963.137	127.987.397
Теңге	68.444.180	64.379.542
	158.407.317	192.366.939

Күтілетін несиелік зиян (КНЗ) резервіндегі өзгерістер былайша берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2020 жыл	2019 жыл
1 қаңтарға	(1.791.546)	(1.805.740)
Шетел валюталарын қайта есептеу	(106.455)	14.194
Есептен шығару	1.898.001	–
31 желтоқсанға	–	(1.791.546)

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**13. САУДА ЖӘНЕ БАСҚА ДА ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК (жалғасы)**

Төменде резервтер матрицасын пайдалана отырып Компанияның сауда және басқа да дебиторлық берешегінің несиелік тәуекел туралы ақпарат көрсетілген:

Мың теңгемен	Жиыны	Ағымдағы	Мерзімі өткен күндер саны				
			<30 күн	30-60 күн	60-90 күн	90-120 күн	>120 күн
2020 жылғы							
31 желтоқсан							
КНЗ мөлшерлемесі	0%	0%	-	0%	-	-	0%
Дефолт кезіндегі күтілетін баланстық құн жиыны	158.407.317	157.138.893	-	1.061.191	-	-	207.233
КНЗ	-	-	-	-	-	-	-
2019 жылғы							
31 желтоқсан							
КНЗ мөлшерлемесі	0.92%	0%	-	-	-	-	100%
Дефолт кезіндегі күтілетін баланстық құн жиыны	194.158.485	192.366.939	-	-	-	-	1.791.546
КНЗ	(1.791.546)	-	-	-	-	-	(1.791.546)

Сауда және басқа да дебиторлық берешек пайызсыз болып табылады.

14. КАПИТАЛ**Жарғылық капитал**

Мың теңгемен	Айналыстағы жай акциялар (акциялар саны)						Жарғылық капитал жиыны
	Номиналды құны 100 теңге	Номиналды құны 138 теңге	Номиналды құны 2.500 теңге	Номиналды құны 10.000 теңге	Номиналды құны 17.632 теңге		
2020 жылғы							
31 желтоқсанға							
2019 жылғы 31 желтоқсанға	312.167.670	1	30.976.655	29.137.200	1.006.717		417.780.839
2020 жылғы 31 желтоқсанға	312.167.670	1	30.976.655	8.396.465	-		192.623.055

Жай акциялар олардың иесіне акционерлердің Жалпы жиналысының құзыреті шегінде барлық мәселелер бойынша дауыс беру құқығын береді. Жай акциялар бойынша дивидендтер акционердің қарауына қарай төленеді. 2020 және 2019 жылдары Компания дивидендтерді төлеген жоқ.

2020 жылы Компания «ИОА» шығарған артықшылықты акцияларға айырбастай отырып «ҚМГ» пайдасына 207.407.350 мың теңге жалпы сомаға әрқайсысының номиналды құны 10.000 теңге болатын 20.740.735 жай акцияны шығарды және бұл артықшылықты акциялар жай акцияларға айырбасталды.

2020 жылы Компания 1.000.151 мың теңге мөлшерінде жарна мен ақша қаражатын салу күніне 16.750.283 мың теңге жалпы әділ құнымен «КМГС-NS» акцияларының 100% айырбас ретінде 17.750.434 мың теңге жалпы сомаға әрқайсысының номиналды құны 17.632 теңге болатын 1.006.717 жай акцияны шығарды.

Акцияның баланстық құны

Мың теңгемен	2020 жыл	2019 жыл
Активтердің жиыны	1.398.058.965	1.146.346.789
Минусы: материалдық емес активтер	(903.218)	(1.424.670)
Минусы: міндеттемелер	(619.191.984)	(688.967.756)
Жай акциялар үшін таза активтер	777.963.763	455.954.363
Жай акциялардың саны	373.288.243	351.540.791
Жай акцияның баланстық құны, мың теңгемен	2,1	1,3

«Қазақстан қор биржасы» АҚ («ҚКБ») Биржалық кеңесінің 2010 жылғы 4 қазандағы шешіміне сәйкес қаржылық есептілігі «ҚКБ» бекіткен қағидаларға сәйкес есептелген есепті күні бір акцияның (жай және артықшылықты) баланстық құны туралы деректерді қамтуы тиіс.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**14. КАПИТАЛ (жалғасы)****Акцияға пайда**

Акцияға арналған базалық және бөлінген пайда жай акцияларды ұстаушыларға тиесілі кезеңдегі таза кірісті кезең ішінде айналыста болатын акциялардың санына бөлу арқылы есептеледі.

Келесі кестеде аяқталған есепті кезеңдер үшін акцияға базалық пайданы есептеу үшін пайдаланылған кірістер пен акциялар туралы деректер келтірілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2020 жыл	2019 жыл
Базалық және акцияға бөлінген пайданы есептеу үшін акционерге тиесілі таза кіріс	97.400.024	46.405.123
Базалық және акцияға бөлінген пайданы есептеу үшін жай акциялардың орташа алынған саны	353.856.437	351.540.791
Бас компанияға келетін кезеңдегі акцияға арналған базалық және бөлінген пайда (мың теңгемен)	0,28	0,13

Қосымша төленген капитал

2019 жылы Компания 1.339.820 мың теңге (2020 жылы: нөл) мөлшерінде «ҚазМұнайГаз» компаниясына берілген қарыз бойынша дисконтқа қатысты қосымша төленген капиталды мойындады.

Бөлінбеген пайда*Әлеуметтік нысанды салу*

Қазақстан Республикасы Президентінің 2018 жылғы 29 қыркүйектегі өкіміне сәйкес және Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2018 жылғы 20 желтоқсандағы шешімінің негізінде Компания Түркістан облысының әлеуметтік-экономикалық дамуының шеңберінде Түркістан қаласында әлеуметтік нысанның құрылысын келешекте қаржыландыруға қатысты 1.069.860 мың теңге мөлшерінде резервті мойындады. Резерв бөлінбеген пайда арқылы Акционермен болған басқа операциялар ретінде көрсетілді.

2020 жылдың ішінде Компания 1.069.860 мың теңге (2019 жылы: 5.700.000 мың теңге) жалпы сомаға әлеуметтік нысанның құрылысын қаржыландыру үшін ақша қаражатын аударды.

15. ШЫҒАРЫЛҒАН БОРЫШТЫҚ БАҒАЛЫ ҚАҒАЗДАР

31 желтоқсанға шығарылған борыштық бағалы қағаздарға мыналар кірді:

<i>Мың теңгемен</i>	Шығару	Өтеу мерзімі	Пайыздық мөлшерлеме	2020 жыл		2019 жыл	
				АҚШ Доллары	Мың теңгемен	АҚШ Доллары	Мың теңгемен
Номиналды құны	2017 жыл	2027 жыл	4,375%	706.320.000	297.297.151	750.000.000	286.942.500
				706.320.000	297.297.151	750.000.000	286.942.500
Плюсы: төленуге жататын пайыздар					3.347.218		3.312.791
Минусы: дисконт					(452.729)		(472.600)
Минусы: мәмілелер бойынша амортизацияланбаған шығындар					(257.483)		(295.791)
Минусы: есепті күннен бастап 12 ай ішінде өтелуге жататын сома					(3.347.218)		(3.312.791)
12 айдан кейін өтелуге жататын сомалар					296.586.939		286.174.109

2020 жылы Компания 43.680 мың АҚШ доллары (баламасы 17.816.800 мың теңге) жалпы сомаға еурооблигацияларды мерзімінен бұрын ішінара сатып алды. 927.194 мың теңге мөлшерінде сатып алу кезіндегі тиісті дисконт қаржылық кіріс ретінде танылды (24-ескерпне).

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**16. ПАЙЫЗДЫҚ ҚАРЫЗДАР**

31 желтоқсанға пайыздық қарыздар мынаны қамтыды:

<i>Мың теңгемен</i>	Өтеу мерзімі	Пайыздық мөлшерлеме	2020 жыл	2019 жыл
ВТБ Қазақстан Банкі және ВТБ Банкі (ПАО)	2023 жыл	КС ЦБР + 2,15%	85.151.430	–
«Société Générale» корпоративтік және инвестициялық-банктік қызмет көрсету бөлімшесі	2021 жыл	3 ай ЛИБОР+ 1,35%	–	76.518.000
			85.151.430	76.518.000
Плюсы: төленуге жататын пайыздар			498.829	291.549
Минусы: мәмілелер бойынша амортизацияланбаған шығындар			(427.622)	(367.526)
Минусы: есепті күннен бастап 12 ай ішінде өтелуге жататын сома			(498.829)	(291.549)
12 айдан кейін өтелуге жататын сомалар			84.723.808	76.150.474

ВТБ Қазақстан Банкі және ВТБ Банкі (ПАО)

2020 жылғы 16 қарашадағы несиелік шарттарына сәйкес, 2020 жылы Компания ВТБ Қазақстан Банкі мен ВТБ Банкінен (ПАО) Ресейдің Орталық банкінің негізгі мөлшерлемесі бойынша + жылдық 2,15% «Société Générale» корпоративтік және инвестициялық-банктік қызмет көрсету бөлімшесінен ағымдағы қарызды қайта қаржыландыру үшін 84.621.155 мың теңге жалпы сомаға (баламасы 15.151.500 мың рубль) қарыз алды. Бұл қарыз 2023 жылғы 16 қарашада өтелуі тиіс.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның ВТБ Қазақстан Банкі мен ВТБ Банкінің (ПАО) алдында жоғарыда аталған несиелік шарттары бойынша 85.151.430 мың теңге мөлшерінде (2019 жыл: нөл) негізгі борыштың жалпы сомасы бар.

«Société Générale» корпоративтік және инвестициялық-банктік қызмет көрсету бөлімшесі

2018 жылғы 16 сәуірдегі несиелік келісіміне сәйкес, 2018 жылғы 17 мамырда Компания «Société Générale»-дің корпоративтік және инвестициялық-банктік қызмет көрсету бөлімшесінен «Бейнеу-Бозой-Шымкент» МҚ үш компрессорлық станцияны салу» жобасын ішінара қаржыландыруға 3 айлық ЛИБОР + жылдық 1,35% мөлшерлемесімен 65.832.000 мың теңге мөлшерінде (баламасы 200.000 мың АҚШ доллары) мөлшерінде қарыз алды.

2020 жылы Компания 84.954.000 мың теңге (баламасы 200.000 мың АҚШ доллары) сомасына несиелік келісім бойынша негізгі соманы толығымен өтеді.

17. ҚАРЖЫЛЫҚ КЕПІЛДІК ШАРТТАРЫ БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемелердегі қозғалыс былайша берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2020 жыл	2019 жыл
1 қаңтарға	14.906.466	7.675.120
Жыл ішінде еншілес ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындарға берілген кепілдіктер (5-ескертпе)	1.131.693	11.952.166
Берілген кепілдіктер бойынша міндеттемелердің амортизациясы (24-ескертпе)	(5.885.393)	(4.618.327)
Шетел валюталарын қайта есептеу	1.009.130	(102.493)
31 желтоқсанға	11.161.896	14.906.466
Қысқа мерзімді бөлік	4.561.686	5.464.064
Ұзақ мерзімді бөлік	6.600.210	9.442.402

Кепілдік міндеттемелері еншілес ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындардың операциялық және инвестициялық қызметін қаржыландырумен байланысты қаржы мекемелеріне берілген кепілдіктер бойынша Компанияның міндеттемелерін білдіреді. Барлық кепілдік келісімдері «ҚТГ»-ға өтеусіз негізде беріледі.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**18. САУДА КРЕДИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК**

31 желтоқсанда сауда кредиторлық берешек келесіні қамтыды:

<i>Мың теңгемен</i>	2020 жыл	2019 жыл
Байланысты тараптардың алдындағы берешек (26-ескертіле)	177.229.718	216.097.539
Үшінші тараптардың алдындағы берешек	39.138.892	70.592.605
	216.368.610	286.690.144

Сауда кредиторлық берешек сатып алынған газ үшін және активтер мен қызметтер үшін берешекті білдіреді. Сауда кредиторлық берешек пайызсыз болып табылады, сол бойынша есептер әдетте 30 күнге дейінгі мерзімде жүзеге асырылады.

31 желтоқсанға сауда кредиторлық берешек келесі валюталарда деноминацияланған:

<i>Мың теңгемен</i>	2020 жыл	2019 жыл
Теңге	182.474.670	268.350.858
АҚШ Доллары	20.874.315	11.773.113
Ресей рублі	13.019.441	6.506.771
Басқасы	184	59.402
	216.368.610	286.690.144

19. САТЫП АЛУШЫЛАРМЕН ЖАСАЛҒАН ШАРТТАР БОЙЫНША ТҮСІМ

<i>Мың теңгемен</i>	Түсімді мойындау мерзімі	2020 жыл	2019 жыл
Газды экспортқа сатудан түскен түсім	Уақыт ішінде	580.963.245	674.099.091
Газды ішкі нарықта сатудан түскен түсім	Уақыт ішінде	211.062.185	201.725.164
Басқару қаламақысы	Белгілі бір уақыт сәтінде	13.531.548	–
Келік қызметтерін ұйымдастырудан түскен түсім	Уақыт ішінде	–	44.099.975
		805.556.978	919.924.230
Географиялық нарықтар			
Қытай		531.652.102	583.227.670
Қазақстан		224.593.733	201.725.164
ТМД		49.311.143	134.971.396
		805.556.978	919.924.230

20. САТУДЫҢ ӨЗІНДІК ҚҰНЫ

2020 жылы Компания 23.943.882 мың текше метр табиғи газды өткізді (2019 жылы: 23.926.404 мың текше метр).

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**21. ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫСТАРЫ**

<i>Мың теңгемен</i>	2020 жыл	2019 жыл
Жалақы және тиісті аударымдар	3.178.460	3.218.794
Қаржылық жалдау бойынша қызметкерлердің қысқа мерзімді сыйақылары	3.009.833	–
Табыс салығынан басқа салықтар	1.877.237	5.874.003
Жөндеу және техникалық қызмет көрсету	1.500.347	1.307.496
Тозу және амортизация	876.111	796.801
Пайдалану құқығы нысанындағы активтердің амортизациясы	745.997	532.916
Кеңес беру қызметтері	711.537	1.144.547
Қысқа мерзімді жалдаумен және құны төмен активтерді жалдаумен байланысты шығыстар	158.951	174.557
Мерекелік, мәдени-жаппай және спорттық іс-шараларды өткізу шығыстары	114.482	–
Офисті ұстап тұру шығыстары	73.076	31.357
Иссапар шығыстары	34.815	165.927
Кадрларды даярлау және біліктілікті арттыру	19.723	60.420
Байланыс қызметтері	15.485	16.327
Банк комиссиялары	13.912	14.044
Күзет қызметтері	7.178	6.935
Өтелуге жататын ҚҚС-тың құнсыздануы	–	9.443.622
Басқасы	308.302	367.144
	12.645.446	23.154.890

22. ӨТКІЗУ ШЫҒЫСТАРЫ

<i>Мың теңгемен</i>	2020 жыл	2019 жыл
Көлік қызметтері	404.006.888	351.401.499
Газды сақтау	5.257.433	6.818.745
Басқасы	1.480	2.194
	409.265.801	358.222.438

23. ДИВИДЕНДТЕР БОЙЫНША КІРІС

2020 жылы Компания 139.235.695 мың теңге (2019 жыл: 28.531.240 мың теңге) мөлшерінде дивидендтік кірісті мойындады, әрі олардың бөлінуі туралы «ИОА» 85.370.531 мың теңге (2019 жыл: 16.260.702 мың теңге) және «АГП» 53.820.848 мың теңге (2019 жыл: нөл) сомасында жария етті.

2019 жылы дивидендтік кіріс «КТГ Аймақ»-тан 11.836.735 мың теңге (2020 жыл: нөл) мөлшерінде және «КТГ Өнімдері»-нен 433.803 мың теңге (2020 жыл: нөл) мөлшерінде танылды.

2020 және 2019 жылдары алынуға жататын дивидендтер толығымен ақша қаражатымен төленді (26-ескерпне).

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**24. ҚАРЖЫЛЫҚ КІРІСТЕР МЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ШЫҒЫНДАР**

<i>Мың теңгемен</i>	2020 жыл	2019 жыл
Қаржылық кіріс		
Байланысты тарапқа берілген қарыздар бойынша пайыздық кіріс	9.566.961	8.698.567
Қаржылық кепілдік бойынша міндеттемелердің амортизациясы (17-ескертпе)	6.606.052	5.284.918
Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарының әділ құнының өзгеруінен болған пайда	1.351.338	888.904
Қаржы активтері бойынша пайыздық кіріс	1.033.071	1.070.345
Шығарылған борыштық бағалы қағаздарды өтеу бойынша дисконт (15-ескертпе)	927.194	–
Қаржылық міндеттемелер бойынша дисконт	–	902.343
Банк салымдары бойынша пайыздық кіріс	328.611	814.733
Қаржы активтері бойынша дисконт амортизациясы	287.646	251.064
Байланысты тараптан қарыздар бойынша дисконт амортизациясы	151.982	–
Басқасы	54.668	–
	20.307.523	17.910.874
Қаржылық шығындар		
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша пайыздар	(13.049.967)	(13.630.010)
Байланысты тараптан қарыздар бойынша дисконт амортизациясы	(4.332.652)	(2.327.352)
Банк қарыздары бойынша сыйақы	(2.241.990)	(2.918.951)
Қаржылық кепілдіктің міндеттемелері бойынша дисконт амортизациясы (17-ескертпе)	(720.659)	(666.591)
Пут опционы бойынша міндеттеменің әділ құнын мойындау	(679.744)	–
Байланысты тараптан қарыздар бойынша пайыздар	(399.992)	(1.770.740)
Қарызды ұйымдастырумен байланысты мәміле бойынша шығындар амортизациясы	(367.526)	(237.929)
Қарыздар бойынша комиссиялар	(250.886)	(221.888)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша дисконт амортизациясы	(66.497)	(61.173)
Жалдау міндеттемелері бойынша пайыздық шығыстар	(11.390)	(64.164)
Басқасы	(291.449)	(303.230)
	(22.412.752)	(22.202.028)

25. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР

Компанияға заңнамада көзделген 20% мөлшерлеме бойынша корпоративтік табыс салығы салынады.

<i>Мың теңгемен</i>	2020 жыл	2019 жыл
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстар	–	15.407.569
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша үнемділік	(191.238)	(6.806.864)
Өткен жылдың табыс салығын түзету	306.686	776.735
Табыс салығы бойынша шығыстар	115.448	9.377.440

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**25. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР (жалғасы)**

Төменде 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін ағымдағы табыс салығының шығыстарымен бірге табыс салығының ресми мөлшерлемесі бойынша салық салынғанға дейінгі пайдаға қолданылатын корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстардың салыстырылуы келтірілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2020 жыл	2019 жыл
Табыс салығы есепке алынғанға дейінгі пайда	97.515.472	55.782.563
Салықтың нормативтік мөлшерлемесі	20%	20%
Табыс салығы бойынша теориялық шығыс	19.503.094	11.156.513
Тұрақты айырмалардан салық әсері		
Еншілес ұйымдарға салынған инвестициялардың құнсыздануынан болған зиян	4.132.115	412.888
Есептен шығарылмайтын бағамдық айырмалар, нетто	1.975.284	55.283
Байланысты тараптан қарыздар және шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша дисконт амортизациясы	879.830	477.705
Қаржылық жалдау бойынша қызметкерлердің қысқа мерзімді сыйақылары	601.967	–
Активтерді өтеусіз берумен байланысты есептен шығарылатын шығыстар	545.094	–
Банк қарыздары бойынша сыйақы	448.398	583.790
Күтілетін несиелік зиянды есептен шығару	377.758	–
Алдыңғы жылдың ағымдағы корпоративтік табыс салығына қатысты түзетулер	306.686	776.735
Табыс салығынан басқа салықтар	212.638	861.145
Пут опционы бойынша міндеттеменің әділ құнын мойындау	135.949	–
Алдыңғы жылдың кейінге қалдырылған табыс салығына қатысты түзету	76.930	–
Салық бойынша резервті есептеу	–	1.888.724
Қаржы активтері бойынша дисконт амортизациясы	(87.950)	(50.174)
Қаржылық кепілдік бойынша міндеттемелер амортизациясы	(1.177.078)	(923.665)
Дивидендтер бойынша кіріс	(27.838.339)	(5.706.248)
Басқасы	23.072	(155.256)
Табыс салығы бойынша шығыстар	115.448	9.377.440

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанына кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша активтердің/міндеттемелердің компоненттері төмендегідей көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2020 жыл	Пайда мен зиянға жатқызылды	2019 жыл	Пайда мен зиянға жатқызылды	2018 жыл
Кейінге қалдырылған салық активтері					
Болашақ салық салынатын кіріске қарсы есепке алуға жататын залалдар	482.865	482.865	–	–	–
Күтілетін несиелік зиян резерві	188.813	(358.309)	547.122	(2.839)	549.961
Басқа резервтер	396.423	36.865	359.558	45.656	313.902
Басқасы	55.734	(18.645)	74.379	20.439	53.940
	1.123.835	142.776	981.059	63.256	917.803
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері					
Қорлар	–	–	–	6.872.081	(6.872.081)
Басқа да қаржылық міндеттемелер	(80.011)	48.462	(128.473)	(128.473)	–
	(80.011)	48.462	(128.473)	6.743.608	(6.872.081)
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша таза активтер/(міндеттемелер)					
	1.043.824	191.238	852.586	6.806.864	(5.954.278)

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның корпоративтік табыс салығы бойынша алдын ала төлемі 12.036.027 мың теңгені құрады (2019 жыл: 10.686.516 мың теңге).

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**26. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН МӘМІЛЕЛЕР****Байланысты тараптармен жасалатын мәмілелердің ережелері мен шарттары**

Байланысты тараптармен мәмілелер байланысты және үшінші тараптарға қолданылған тарифтің талаптарында көрсетілетін газды тасымалдау қызметтерін қоспағанда, нарықтық мөлшерлемелер бойынша міндетті түрде жүзеге асырылмаған тараптардың арасында келісілген талаптарда жүзеге асырылды. Жыл соңына өтелмеген қалдықтардың қамтамасыз етуі жоқ, олар пайызсыз болып табылады және есеп айырысулар ақшалай түрде жасалады.

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар үшін байланысты тараптармен негізгі мәмілелер, сондай-ақ 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша мәмілелер бойынша қалдықтар төменде көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2020 жыл	2019 жыл
Сауда дебиторлық берешек		
Еншілес ұйымдар	58.201.572	57.027.771
	58.201.572	57.027.771
Байланысты тараптарға берілген қарыздар		
Еншілес ұйымдар	4.245.938	–
Компания қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	172.151.228	202.668.824
	176.397.166	202.668.824
Берілген аванстар		
Еншілес ұйымдар	276	–
«ҚазМұнайГаз» қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	4.432.249	5.319.068
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің бақылауындағы ұйымдар	364.815	1.735.962
	4.797.340	7.055.030
Басқа да қаржы активтері		
Еншілес ұйымдар	8.587.696	11.197.300
	8.587.696	11.197.300
Сауда кредиторлық берешек		
Еншілес ұйымдар	31.974.517	49.031.137
Компания қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	78.129.413	128.931.094
«ҚазМұнайГаз»-дың жалпы бақылауындағы ұйымдар	422.550	923.002
«ҚазМұнайГаз» қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	65.274.174	35.434.291
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің бақылауындағы ұйымдар	1.429.064	1.778.015
	177.229.718	216.097.539
Байланысты тараптардан алынған қарыздар		
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің бақылауындағы ұйымдар	–	10.732.292
	–	10.732.292
Қаржылық кепілдіктер шарттары бойынша міндеттемелер		
Еншілес ұйымдар	4.522.532	5.264.683
Компания қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	6.639.364	9.641.783
	11.161.896	14.906.466
Басқа да қаржылық міндеттемелер		
«ҚазМұнайГаз» қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	2.292.988	2.978.381
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің бақылауындағы ұйымдар	20.994	20.985
	2.313.982	2.999.366

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**26. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН МӘМІЛЕЛЕР (жалғасы)****Байланысты тараптармен жасалатын мәмілелердің ережелері мен шарттары (жалғасы)**

<i>Мың теңгемен</i>	2020 жыл	2019 жыл
Тауарлар мен қызметтерді сату		
Еншілес ұйымдар	178.239.932	169.566.333
	178.239.932	169.566.333
Басқару қаламақысы		
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің бақылауындағы ұйымдар	13.531.548	–
	13.531.548	–
Дивидендтер бойынша кіріс		
Еншілес ұйымдар	85.370.847	28.531.240
Компания қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	53.820.848	–
	139.191.695	28.531.240
Қаржылық кіріс		
Еншілес ұйымдар	3.706.336	4.189.922
Компания қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	15.138.732	12.002.602
«ҚазМұнайГаз» қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	–	902.343
	18.845.068	17.094.867
Тауарлар мен қызметтерді сатып алу		
Еншілес ұйымдар	96.169.641	96.301.846
Компания қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	308.058.931	271.149.864
«ҚазМұнайГаз»-дың жалпы бақылауындағы ұйымдар	4.853.498	3.806.515
«ҚазМұнайГаз» қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	121.886.061	115.475.203
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің бақылауындағы ұйымдар	588.613	744.374
	531.556.744	487.477.802
Қаржылық шығындар		
Еншілес ұйымдар	359.793	517.867
Компания қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	208.884	148.724
«ҚазМұнайГаз» қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	242.309	259.977
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің бақылауындағы ұйымдар	4.732.644	4.098.092
	5.543.630	5.024.660

2020 жылдың ішінде «БШГ» 9.336.492 мың теңге сомаға (2019 жылы: 6.488.345 мың теңге сомаға пайыздар) пайыздарды өтеді.

2020 жылы «БШГ» 48.132.457 мың теңге мөлшерінде (2019 жылы: 25.500.000 мың теңге) несие келісімі бойынша берешектің негізгі сомасын толығымен төледі.

2020 жылдың ішінде Компания «ҚМГ» алдында 14.881.897 мың теңге және 495.583 мың теңге мөлшерінде несие шарттары бойынша негізгі борыш пен пайыздарды өтеді (2019 жылы: 25.321.800 мың теңге мөлшерінде негізгі сома мен 2.716.707 мың теңге мөлшерінде пайыздар).

2020 жылдың ішінде «Аманкелді Газ» 2.700.000 мың теңге сомаға облигацияларды толығымен өтеді.

2020 жылы Компания «КТГ Финанс»-қа 2025 жылғы 31 желтоқсанда өтеу мерзімімен 7.000.000 мың теңге сомаға пайызсыз қарыз берді.

2020 және 2019 жылдары Компания Еуропалық қайта құру және даму банкімен және Қазақстанның Даму Банкімен жасалған несие келісімдері бойынша алынған қосымша қаржыландыруға «ИОА» мен «КТГ Аймақ» қаржылық кепілдігін берді.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**26. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН МӘМІЛЕЛЕР (жалғасы)****Байланысты тараптармен жасалатын мәмілелердің ережелері мен шарттары (жалғасы)**

2019 жылғы 14 тамызда «БШГ» 3 айлық ЛИБОР + жылдық 1,65% пайыздық мөлшерлеменен «China Development Bank», «Bank of China Limited» және «Bank of China (Hong Kong) Limited» алынған қарызды қайта қаржыландыру мақсатында «MUFG Bank LTD» мен «Bank of China LTD»-мен несие келісін жасады. Нәтижесі ретінде, «China Development Bank», «Bank of China Limited» және «Bank of China (Hong Kong) Limited»-тен алынған қарыз 2019 жылғы 23 тамызда толығымен өтелді. «MUFG Bank LTD» және «Bank of China LTD»-ден алынған қарыз 2024 жылғы 20 желтоқсандағы мерзімге өтелуі тиіс. Компания «БШГ»-ға «MUFG Bank LTD» мен «Bank of China LTD» алдындағы төлемдер бойынша міндеттемелерді орындау үшін кепілдік туралы келісімге сәйкес қаржылық кепілдігін берді.

2020 жылы алынуға жататын дивидендтер 139.191.695 мың теңге (2019 жыл: 28.531.240 мың теңге) сомасында ақша қаражатымен төленді.

Негізгі басқарушы персоналға төленетін сыйақы

Негізгі басқарушы персонал Компанияның басқарма мүшелерінен және тәуелсіз директорларынан тұрады. 2020 және 2019 жылдары негізгі басқарушы персоналға төленген сыйақының жалпы сомасы 528.735 мың теңге және тиісінше 563.314 мың теңге болды, әрі ол, ең бастысы, жалақы мен басқа да төлемдерден тұрды және жиынтық кіріс туралы есептің жалпы және әкімшілік шығыстар құрамына қосылды.

27. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР**Қызметті жүргізу шарттары**

Қазақстанда экономикалық реформалар және нарықтық экономиканың талаптарына жауап беретін құқықтық, салықтық және әкімшілік инфрақұрылымның дамуы жалғасуда. Қазақстан экономикасының келешек тұрақтылығы көпшілік жағдайларда осы реформалардың барысына, сондай-ақ үкіметтің экономика, қаржы және ақша-кредит саясаты саласында қолданатын шараларының тиімділігіне тәуелді.

Күрделі шығындар бойынша міндеттемелер

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатып алумен және құрылыспен байланысты күрделі шығындар бойынша, ҚҚС қоспағанда шамамен 1.748.960 мың теңгеге (2019 жылы: ҚҚС қоспағанда 4.427.695 мың теңге) міндеттемелері бар.

Салық салу

Қазақстан Республикасының салық заңнамасы мен нормативтік базасы тұрақты өзгерістерге ұшырағыш келеді және түрлі талқылауларға жол береді. Жергілікті, облыстық және ұлттық салық органдарының қайшы пікірлері, оның ішінде ХҚЕС-ке сай түсімдердің, шығыстардың және қаржылық есептіліктің басқа да баптарының есепке алынуына қатысты пікірлер кездесіп тұрады. Қазіргі кезде қолданып отырған, Қазақстанда қолданылып жүрген салық заңдарының негізінде мәлімделген және анықталған құқық бұзушылықтар үшін қарастырылған айыппұлдар мен өсімақылар жүйесі аса қатаң болып отыр. Салық тексерулері тексеру жылының алдындағы қызметтің 5 (бес) күнтізбелік жылын қамтуы мүмкін. Белгілі бір жағдайларда тексерулер бұдан да ұзақ кезеңдерді қамтуы мүмкін.

Трансферттік баға белгілеуді бақылау

Қазақстанда трансфертті баға белгілеуге бақылау шаралары кең және мәміленің қатысушылары байланысты тараптар болып табыла ма немесе жоқ па екеніне қарамастан, халықаралық мәмілелермен тікелей немесе жанама қатысы бар көптеген транзакцияларға қолданылады. Трансфертті баға түзу туралы заң операцияларға қолданылатын барлық салықтар үшін талап етіледі, қол ұшын беру қағидаты бойынша белгіленген нарықтық бағалар негізінде есептелінеді.

Қазақстанда трансферттік баға белгілеу туралы жаңа заң 2009 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енді. Заң анық белгіленген болып табылмайды және оның кейбір ережелері аз қолданылу тәжірибесіне ие. Оның үстіне, заңда әзірлеу кезеңінде тұрған егжей-тегжей нұсқаулықтар жоқ. Нәтижесінде, операциялардың әр алуан түрлеріне трансферттік баға белгілеу туралы заңды қолдану нақты көрсетілген болып табылмайды.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**27. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)****Салық салу (жалғасы)***Трансферттік баға белгілеуді бақылау (жалғасы)*

Трансферттік баға белгілеу туралы Қазақстандық заңмен байланысты белгісіздіктің салдарынан салық органдарының ұстанымы Компанияның ұстанымынан ерекшеленуі мүмкін деген тәуекел бар, бұл 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша салықтардың, айыппұлдар мен өсімпұлдардың қосымша сомаларына әкеп соқтыруы мүмкін. Басшылық трансферттік баға белгілеу жөніндегі қолданылатын заңнамада оны түсіндіру сәйкестендірілген болып табылады және Компанияның трансферттік баға белгілеу жөніндегі ұстанымы расталады деген ықтималдық бар деп санайды.

Қоршаған ортаны қорғау мәселелері

Қазақстанда қоршаған ортаны қорғау жөніндегі заңнама даму үдерісінде, сондықтан да тұрақты өзгерістерге ұшырады. Қоршаған ортаны қорғау саласындағы Қазақстан Республикасының заңнамасын бұзғаны үшін айыппұлдар елеулі болуы мүмкін. Заңнамада қолданылып жүрген ережелер, азаматтық талаптар немесе өзгерістерді өте қатаң түсіндіру нәтижесінде туындауы мүмкін әлеуетті міндеттемелер дұрыс бағалануы мүмкін емес.

Қолданыстағы заңнамаға сәйкес, басшылық Компания қызметінің жекелеген қаржылық нәтижелеріне және оның қаржылық жағдайына айтарлықтай теріс әсер етуі мүмкін әлде ықтимал экологиялық міндеттемелер жоқ деп есептейді.

Сақтандыру мәселелері

Қазақстан Республикасындағы сақтандыру саласы даму халінде болып отыр, басқа елдерде таралған сақтандырудың көптеген түрлері Қазақстан Республикасында қол жетімсіз болып отыр. Компанияның өндірістік ғимараттарға, өндірістік процестің тоқтап қалуынан болатын залалдарға, сондай-ақ Компания объектілерінде немесе оның қызметінің барысында болған апаттардың нәтижесінде мүлікке немесе қоршаған ортаға келтірілген залалға байланысты үшінші тұлғалардың алдындағы жауапкершілікке қатысты толық сақтандыру өтемі жоқ. Компания баламалы сақтандыру өтемін алмайынша, кейбір активтердің бұзылу залалдарының және жоғалту тәуекелі болады, бұл Компания қызметінің жекелеген қаржылық нәтижелеріне және оның қаржылық жағдайына айтарлықтай теріс ықпал етуі мүмкін.

Сот шағымдары мен талаптары

Компания ағымдағы қызметінің барысында сот шағымдары мен талаптарының объектісі болып табылады. Басшылық мұндай істер немесе шағымдардың нәтижесінде туындайтын түпкілікті міндеттеме, егер ондай орын алатын болса, Компанияның қаржылық жағдайына немесе қызметінің келешек қаржылық нәтижелеріне айтарлықтай теріс әсерін тигізбейді деп есептейді.

COVID-19

2020 жылғы наурыздан бастап әлемдік нарықтар айтарлықтай құбылуда, атап айтқанда, COVID-19 пандемиясының нәтижесінде. Қазақстандық теңгенің құны негізгі әлемдік валюталарға қатысты едәуір төмендеді. Егер бұл фактілер ұзақ мерзімді перспективада сақталатын болса, олар Компанияның жекелеген қаржылық жағдайына, жекелеген ақша ағындары мен жиынтық кіріс туралы жекелеген есепке әсерін тигізе береді.

28. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ**Қаржы тәуекелдерін басқарудың мақсаттары мен саясаты**

Компанияның негізгі қаржылық міндеттемелеріне шығарылған борыштық бағалы қағаздар, пайыздық қарыздар, сауда кредиторлық берешек және қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемелер кіреді. Мұндай қаржылық міндеттемелердің негізгі мақсаты – Компанияның операцияларын қаржыландыру және еншілес ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындардың қызметін қолдау үшін солардың мүдделерінде банктерге кепілдіктер беру. Компанияның негізгі қаржы активтеріне байланысты тараптарға берілген қарыздар, сауда дебиторлық берешек, ақша қаражаты мен оның баламалары, банк салымдары мен оның қызметінің нәтижесінде тікелей туындайтын басқа да қаржы активтері кіреді.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**28. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)****Қаржы тәуекелдерін басқарудың мақсаттары мен саясаты (жалғасы)**

Компания, негізінен, нарықтық тәуекелге, несиелік тәуекелге және өтімділік тәуекеліне ұшырағыш келеді.

Компания басшылығы мұндай тәуекелдерді басқару процесін бақылайды. Ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару департаменті Компания басшылығына қаржы тәуекелдеріне және Компанияның қаржы тәуекелдерін басқарудың тиісті тұжырымдамасына қатысты кеңес береді. Ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару департаменті Компания басшылығына қаржы тәуекелдеріне байланысты Компания қызметі тиісті саясатқа және рәсімдерге сай жүзеге асырылатындығына көз жеткізуге көмектеседі.

Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел – қаржы құралы бойынша келешек ақша ағындарының әділ құны нарықтық бағалардың өзгеруі салдарынан құбылып тұрғанының тәуекелі. Нарықтық бағаларға тәуекелдің екі типі жатады: пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелі және валюталық тәуекел. Нарықтық тәуекелге ұшырағыш қаржы құралдарына қарыздар мен депозиттер кіреді.

Компанияның пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруімен байланысты тәуекелдерді талдау және азайту бойынша ресми келісімдері жоқ, өйткені басшылық тәуекелді төмен деп бағалайды.

Келесі бөлімдердегі сезімталдылық талдауы 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы позицияларға жатады.

Сезімталдық талдауы таза берешек сомасы, берешек бойынша құбылмалы пайыздық мөлшерлемелерге тіркелген пайыздық мөлшерлемелердің ара қатынасы, сондай-ақ шетел валютасындағы қаржы құралдарының үлесі тұрақты өлшемдер болып табылады деген жорамалдың негізінде дайындалды.

Пайыздық тәуекел

Пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелі – қаржы құралы бойынша келешек ақша ағындарының әділ құны нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруі салдарынан құбылып тұрғанының тәуекелі. Нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі, ең алдымен, құбылмалы пайыздық мөлшерлемесі бар Компанияның қарыздарына жатады.

Төмендегі кестеде Компанияның салық салынғанға дейінгі табысының (несиелерге және құбылмалы мөлшерлемесі бар қарыздарға әсер ету есебінен) пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне (Либор және КС ЦБР) сезімталдылығы көрсетілген, әрі олардың болу мүмкіндігін басқа да өзгермелілердің өзгермеуі кезінде негізді түрде болжауға болады. Компанияның капиталына ықпалы жоқ.

<i>Мың теңгемен</i>	Базистік тармақтардың ұлғаюы/ (азаяуы)	Салық салуды есепке алғанға дейін пайдаға әсері
2020 жыл		
КС ЦБР	+1,25%	(1.064.393)
	-0,75%	638.636
2019 жыл		
ЛИБОР	+0,35%	(267.813)
	-0,35%	267.813

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне сезімталдықты талдау шеңберінде базалық тармақтардағы өзгерістер туралы жорамалдар осы сәтке байқалатын нарықтық жағдайға негізделеді.

Валюталық тәуекел

Валюталық тәуекел – қаржы құралы бойынша келешек ақша ағындарының әділ құны шетел валюталары бағамдарының өзгеруі салдарынан құбылып тұрғанының тәуекелі. АҚШ долларында көрсетілген қарыздардың едәуір сомалары мен сауда кредиторлық берешектің нәтижесінде Компанияның қаржылық жағдай туралы жекелеген есебіне АҚШ долларының теңгеге қатысты айырбас бағамдарындағы өзгерістер айтарлықтай ықпалын тигізе алады. Қаржы-шаруашылық қызмет сондай-ақ шетел валютасындағы мәмілелер бойынша тәуекелге ұшырағыш. Мұндай тәуекел АҚШ долларындағы кірістер бойынша туындайды.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**28. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)****Валюталық тәуекел (жалғасы)**

Төмендегі кестеде Компанияның салық салынғанға дейінгі пайдасының басқа да өзгермелілердің өзгермеуі кезінде негізді түрде болжауға болатын АҚШ долларының айырбас бағамының өзгеруіне сезімталдылығы көрсетілген. Компанияның капиталына ықпалы жоқ.

<i>Мың теңгемен</i>	Бағамдағы ұлғаюы/кемуі	Салық салынғанға дейін пайдаға әсері
2020 жыл		
АҚШ Доллары	+14%	(16.783.844)
	-11%	13.187.306
2019 жыл		
АҚШ Доллары	+12%	(30.604.911)
	-9%	22.953.684

<i>Мың теңгемен</i>	Бағамдағы ұлғаюы/кемуі	Салық салынғанға дейін пайдаға әсері
2020 жыл		
Рубль	+15%	(14.800.455)
	-15%	14.800.455
2019 жыл		
Рубль	+12%	(780.813)
	-12%	780.813

Несиелік тәуекел

Несиелік тәуекел – қаржы құралы бойынша бір тарап өз міндеттемелерін орындай алмай, басқа тарапты қаржылық шығынды көтеруге мәжбүр ететін тәуекел. Компания өзінің операциялық қызметінің және инвестициялық қызметтің кейбір түрлерінің нәтижесінде несиелік тәуекелге ұшырағыш келеді. Инвестициялық қызметке қағысты болса, Компания қазақстандық банктерде депозиттерді орналастырады. Компания басшылығы кезең-кезеңмен төтенше несиелік тәуекелдерді болдырмау мақсатында бұл банктердің несие рейтингілеріне шолу жасап отырады. Компания басшылығының пікірінше, жақында болған әлемдік несие дағдарысы мен одан кейін болған жергілікті банктердің несиелік рейтингілеріндегі өзгерістер төтенше несиелік тәуекелді ақтамайды. Тиісінше, банк салымдары бойынша құнсыздану резерві қажет емес.

Келесі кестеде «Standard & Poor's», «Fitch Ratings» және «Thomas Murray» агенттіктерінің несие рейтингін қолдана отырып есепті күнге ақша қаражаты мен банк салымдары бойынша сомалар көрсетілген.

<i>Мың теңгемен</i>	Елі	2020 жыл		2019 жыл		2020 жыл	2019 жыл
«Ситибанк Қазақстан» АҚ	Қазақстан	Standard& Poor's	A+/тұрақты	Standard& Poor's	A+/тұрақты	73.465.426	4.761.600
«Қытай Банкі» ЕБ	Қазақстан	Standard& Poor's	A/тұрақты	Standard& Poor's	A/тұрақты	44.609.820	83
«Қазақстанның Халық Банкі» АҚ	Қазақстан	Standard& Poor's	BB/тұрақты	Standard& Poor's	BB/тұрақты	1.311.797	3.780.431
Банк ВТБ Қазақстан	Қазақстан	Standard& Poor's	B+/тұрақты	-	-	37.526	-
«Forte Bank» АҚ	Қазақстан	Standard& Poor's	B+/тұрақты	Standard& Poor's	B+/тұрақты	5.952	3.610
«Алтын Банк» АҚ	Қазақстан	Fitch Ratings	BBB-/тұрақты	Fitch Ratings	BBB-/тұрақты	2.181	11
«Бағалы Қағаздардың Орталық Депозитарийі» АҚ	Қазақстан	Thomas Murray	A+/позитивті/A	Thomas Murray	A+/позитивті/A	428	428
«Газпромбанк» АҚ	Ресей	Standard& Poor's	BB+/тұрақты	Standard& Poor's	B/тұрақты	108	98
Citibank N.A. Лондон	Англия	Standard& Poor's	A+/тұрақты	Standard& Poor's	A+/тұрақты	59	18
						119.433.297	8.546.279

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**28. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)****Несиелік тәуекел (жалғасы)**

Операциялардың қолданыстағы деңгейі кезінде басшылық Компания несиелік бақылаудың және өнеркәсіптік тұтынушылар мониторингінің тиісті рәсімдерін белгіледі деп есептейді, бұл Компания танылған, несиені төлеуге қабілетті үшінші тараптармен сауда операцияларын жасауға мүмкіндік береді.

Компания қолдағы сауда дебиторлық берешекке тұрақты мониторинг жасап отырады, соның нәтижесінде үмітсіз берешектің пайда болу тәуекелі елеусіз болып табылады. Несиелік тәуекелдер дербес негізде құнсыздану резервтерін құру арқылы көрсетіледі. Несиелік тәуекелдердің шоғырлануы негізінен негізгі шоттарға, атап айтқанда халықаралық клиенттерге жатады.

Ақша қаражаты мен оның баламалары, банк салымдары, байланысты тарапқа берілген қарыздар, басқа да қаржы активтері, қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек пен сауда дебиторлық берешек кіретін Компанияның басқа да қаржы активтері бойынша туындайтын несиелік тәуекелге қатысты Компанияның несиелік тәуекелге ұшырағыштығы контрагент дефолтының нәтижесінде туындайды, ал тәуекелдің ең көп мөлшері мұндай құралдардың ағымдағы құнына тең болады.

Қаржы активтері үшін ең көп несиелік тәуекел 8, 10, 11 және 13 ескертпелерде ашылып көрсетілген баланстық күнмен шектелген. Пут опционы бойынша берілген қаржылық кепілдік пен міндеттемеге қатысты, несиелік тәуекелдің ең жоғары деңгейі бұл ескертпенің өтімділік тәуекелі туралы бөлімінде көрсетілгендей, кепілдік берілген қарыз туралы келісімнің номиналды құнына және тиісінше, опцион орындалған жағдайда міндеттеменің номиналды құнына тең болады.

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі – бұл Компанияда қаржылық құралдарға байланысты міндеттемелерді өтеуге қажетті қаражат алуға туындайтын қиындықтар тәуекелі. Өтімділік тәуекелі оның әділ құнына жуық құны бойынша қаржы активін сұғыл өткізу мүмкіндігінің болмауы нәтижесінде пайда болуы мүмкін.

Өтімділікке қойылатын талаптар ұдайы бақыланады және басшылық міндеттемелерді олардың туындауына қарай орындау үшін жеткілікті көлемде қаражаттың болуын қадағалайды.

Төмендегі кестеде 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша осы міндеттемелерді өтеу мерзімі бөлігіндегі Компанияның қаржылық міндеттемелері бойынша шарттық дисконтталмаған төлемдері туралы қорытынды ақпарат берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	Талап етілгенге дейін	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	>5 жыл	Жиыны
2020 жылғы 31 желтоқсанға						
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	–	6.503.375	6.503.375	52.027.000	323.310.651	388.344.401
Сауда кредиторлық берешек	–	216.368.610	–	–	–	216.368.610
Пайыздық қарыздар	–	1.244.160	4.158.179	95.910.181	–	101.312.520
Пут-опционы бойынша міндеттеме	–	–	–	–	40.510.279	40.510.279
Жалдау бойынша міндеттемелер	–	–	618.509	637.064	–	1.255.573
Қаржылық кепілдіктер шарттары бойынша міндеттемелер	132.469	15.397.748	46.391.503	178.060.100	15.670.673	255.652.493
Басқа да қаржылық міндеттемелер	–	884.187	–	2.019.783	–	2.903.970
	132.469	240.398.080	57.671.566	328.654.128	379.491.603	1.006.347.846

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**28. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)****Өтімділік тәуекелі (жалғасы)**

<i>Мың теңгемен</i>	Талап етілгенге дейін	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	>5 жыл	Жиыны
2019 жылғы 31 желтоқсанға						
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	–	6.276.867	6.276.867	50.214.936	324.603.702	387.372.372
Сауда кредиторлық берешек	–	286.690.144	–	–	–	286.690.144
Пайыздық қарыздар	–	635.231	1.891.884	77.532.989	–	80.060.104
Пут-опционы бойынша міндеттеме	–	–	–	–	40.510.279	40.510.279
Байланысты тараптардан алынған қарыздар	–	259.317	259.317	16.954.992	–	17.473.626
Қаржылық кепілдіктер шарттары бойынша міндеттемелер	142.016	16.341.758	48.799.029	206.912.941	20.103.356	292.299.100
Басқа да қаржылық міндеттемелер	927.702	261.442	673.261	2.019.784	–	3.882.189
	1.069.718	310.464.759	57.900.358	353.635.642	385.217.337	1.108.287.814

Жоғарыдағы кестедегі қаржылық кепілдік бойынша міндеттемелер мұндайда кепілдік талап етілуі мүмкін тәуекелдің ең көп сомасын білдіреді. Міндеттемелердің пайда болуы күтілмейді.

Капиталды басқару

Капиталды басқаруға қатысты Компанияның негізгі мақсаты несиені тұрақты өтеп отыру қабілетін және Компанияның қызметін жүргізу үшін капитал жеткіліктілігінің қалыпты деңгейі мен акционерлердің пайдасын барынша көбейтуді қамтамасыз ету болып табылады.

Берешек пен капиталдың құрылымын оңтайландыру арқылы мүдделі тараптар үшін кірістерді барынша ұлғайта отырып үздіксіз қызмет қағидатын қолдау үшін Компания өз капиталын басқарады. 2019 жылмен салыстырғанда Компанияның жалпы стратегиясы өзгеріссіз қалды.

Компания капиталының құрылымы 15 және 16-ескертпелерде ашылып көрсетілген шығарылған борыштық бағалы қағаздар мен пайыздық қарыздар кіретін берешектен және бұл 14-ескертпеде ашылып көрсетілгендей жарғылық капитал, қосымша төленген капитал мен бөлінбеген пайда кіретін меншікті капиталдан тұрады.

Компания басшылығы әр жарты жыл сайын капиталдың құрылымын талдайды. Бұл талдаудың бір бөлігі ретінде басшылық капиталдың құнын және капиталдың әр класымен байланысты тәуекелдерді қарастырады. Компанияның 1,5 аспайтын капиталға қарыз қаражаты үлесінің нысаналы коэффициенті бар.

Берешектің меншікті капиталға үлес коэффициенті жыл соңына былайша көрсетілген.

<i>Мың теңгемен</i>	2020 жыл	2019 жыл
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар (15-ескертпе)	299.934.157	289.486.900
Байланысты тараптардан алынған қарыздар	–	10.732.292
Пайыздық қарыздар (16-ескертпе)	85.222.637	76.442.023
Минусы: ақша қаражаты мен оның баламалары, банк депозиттері	(119.451.509)	(8.552.548)
Берешек жиыны	265.705.285	368.108.667
Капитал	778.866.981	457.379.033
Қарыз қаражаты үлесінің коэффициенті	0,34	0,80

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**28. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)****Қаржы құралдарының әділ құны**

2020 және 2019 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның қаржы құралдарының баланстық құны төменде берілген қаржы құралдарын қоспағанда, олардың әділ құнына негіздемелі түрде жақындау болып табылады:

Мың теңгемен	2020 жыл				
	Баланстық құн	Әділ құны	Бағалау деңгейі бойынша әділ құны		
			Белсенді нарықтардағы баға белгілеулері (1-деңгей)	Елеулі бақыланатын бастапқы деректер (2-деңгей)	Елеулі бақыланбайтын бастапқы деректер (3-деңгей)
Қаржы активтері					
Байланысты тарапқа берілген пайыздық қарыздар	172.151.228	159.808.893	-	-	159.808.893
Басқа да қаржы активтері	8.587.696	8.665.947	8.665.947	-	-
Қаржылық міндеттемелер					
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(299.934.157)	(277.513.129)	(277.513.129)	-	-
Пайыздық қарыздар	(85.222.637)	(85.622.209)	-	(85.622.209)	-

Мың теңгемен	2019 жыл				
	Баланстық құн	Әділ құны	Бағалау деңгейі бойынша әділ құны		
			Белсенді нарықтардағы баға белгілеулері (1-деңгей)	Елеулі бақыланатын бастапқы деректер (2-деңгей)	Елеулі бақыланбайтын бастапқы деректер (3-деңгей)
Қаржы активтері					
Байланысты тарапқа берілген пайыздық қарыздар	155.887.705	155.294.894	-	-	155.294.894
Басқа да қаржы активтері	11.197.300	12.740.806	12.740.806	-	-
Қаржылық міндеттемелер					
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(289.486.900)	(287.414.560)	(287.414.560)	-	-
Пайыздық қарыздар	(76.442.023)	(76.809.549)	-	(76.809.549)	-
Байланысты тараптардан алынған қарыздар	(10.732.292)	(10.601.986)	-	(10.601.986)	-

Бағалаулар мен жорамалдар

Компания басшылығы ақша қаражаты мен банк салымдарының, алынатын дивидендтердің, сауда дебиторлық берешектің, қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешектің, сауда кредиторлық берешектің, қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемелердің және басқа да қаржылық міндеттемелердің әділ құны негізінен бұл құралдардың қысқа мерзімді сипатының салдарынан олардың баланстық құнына тең екендігін айқындады.

Бағасы белгіленетін облигациялардың әділ құны есепті күнгі бағалардың белгіленуі негізінде айқындалады.

Ұзақ мерзімді қарыздардың әділ құны өтеуге дейін қалған ұқсас талаптармен, несие тәуекелімен және мерзімдермен берешек үшін ағымдағы мөлшерлемелерді пайдалана отырып дисконтталған ақша ағындары әдістерінің көмегімен айқындалады.

2020 және 2019 жылдары 1-деңгей мен 2-деңгейдің арасындағы аударымдар болған жоқ.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**28. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)****Қаржылық қызметпен негізделген міндеттемелердегі өзгерістер**

Мың теңгемен	2020 жылғы 1 қаңтар	Түсімдер	Өтеу	Пайыздарды төлеу	Бағамдық айырма бойынша кірістер немесе шығыстар	Басқасы	2020 жылғы 31 желтоқсан
Қаржылық міндеттемелер							
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	289.486.900	-	(17.816.800)	(13.801.740)	29.838.219	12.227.578	299.934.157
Пайыздық қарыздар	76.442.023	84.621.155	(84.954.000)	(2.016.909)	8.948.474	2.181.894	85.222.637
Байланысты тараптардан алынған қарыздар	10.732.292	-	(14.881.897)	(495.583)	-	4.645.188	-
Жалдау бойынша міндеттемелер	-	-	(594.720)	-	-	1.681.816	1.087.096
Қаржылық қызметпен негізделген міндеттемелер жиыны	376.661.215	84.621.155	(118.247.417)	(16.314.232)	38.786.693	20.736.476	386.243.890

Мың теңгемен	2019 жылғы 1 қаңтар	Түсімдер	Өтеу	Пайыздарды төлеу	Бағамдық айырма бойынша кірістер немесе шығыстар	Басқасы	2019 жылғы 31 желтоқсан
Қаржылық міндеттемелер							
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	290.606.802	-	-	(13.576.598)	(1.272.690)	13.729.386	289.486.900
Пайыздық қарыздар	76.625.221	-	-	(3.010.736)	(329.342)	3.156.880	76.442.023
Байланысты тараптардан алынған қарыздар	36.104.050	-	(25.321.800)	(2.716.707)	-	2.666.749	10.732.292
Жалдау бойынша міндеттемелер	562.620	-	(562.620)	-	-	-	-
Қаржылық қызметпен негізделген міндеттемелер жиыны	403.898.693	-	(25.884.420)	(19.304.041)	(1.602.032)	19.553.015	376.661.215

«Басқасы» бағаны, ең алдымен, есептелген пайыздарды, дисконт амортизациясын, жалдауды түрлендіруді және қарыздарды ұйымдастырумен байланысты шығыстарды білдіреді. Компания төленген пайыздарды операциялық қызметтен ақша ағындары ретінде жіктейді.

29. СЕГМЕНТТІ ЕСЕПТІЛІК

Компанияның негізгі қызметі газбен сыртқы және жергілікті нарықтарда сауда жасаумен байланысты. Компания 8 ХҚЕС-ке сай тек бір ғана есепті сегментті қарастырады. Сегмент қызметінің нәтижелері пайданың немесе залалдың негізінде бағаланады және ХҚЕС-ке сәйкес дайындалған қаржылық есептілікте пайдаға немесе залалға сәйкес бағаланады.

2020 жылы Компания «PetroChina» тобынан түсімнің 66%, «КТГ Аймақ»-тан 22% және «Газпром» тобынан 6% алды (2019 жыл: «PetroChina» тобынан 63%, «КТГ Аймақ»-тан 18% және «Газпром» тобынан 13%).

30. ЕСЕПТІ КҮННЕН КЕЙІНГІ ОҚИҒАЛАР

Компанияның есепті кезеңнен кейін елеулі оқиғалары болған жоқ.